

Bruksela, 30 maja 2018 r.
(OR. en)

9573/18

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0206 (COD)

FSTR 27
SOC 354
SAN 174
CADREFIN 56
IA 155
CODEC 912

WNIOSEK

Od:	Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej, podpisał dyrektor Jordi AYET PUIGARNAU
Data otrzymania:	30 maja 2018 r.
Do:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2018) 382 final
Dotyczy:	Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+)

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2018) 382 final.

Załącznik: COM(2018) 382 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 30.5.2018
COM(2018) 382 final

2018/0206 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+)

{SEC(2018) 273 final} - {SWD(2018) 289 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Europa znajduje się w kluczowym momencie, w którym jej znaczenie i sukces w nadchodzących dziesięcioleciach będzie uzależniony od jej zdolności do utrzymania konkurencyjnej pozycji w światowej gospodarce oraz zapewnienia wysokiego poziomu zatrudnienia, kształcenia i szkolenia, opieki zdrowotnej, włączenia społecznego i aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie. Aby Europa była w przyszłości konkurencyjna, spójna i odporna, należy teraz inwestować w ludzi: w kształcenie i szkolenie, umiejętności, kreatywność, przedsiębiorczość i innowacyjność oraz zdrowie.

Niektóre problemy nadal stanowią poważne wyzwanie. Pomimo poprawy sytuacji walka z bezrobociem i utrzymującymi się wysokimi wskaźnikami ubóstwa to priorytetowe zadanie dla całej UE. Kwestie społeczne i te związane z zatrudnieniem są bardzo istotne dla obywateli europejskich, którzy oczekują od Unii większego zaangażowania w tej dziedzinie. Dodatkowe wyzwania, z jakimi zмага się Unia, związane są z:

- niedoborem umiejętności,
- niedostateczną realizacją celów przez aktywną politykę rynku pracy i systemy edukacji,
- wyzwaniami wynikającymi z nowych technologii, takich jak automatyzacja i powiązane z nią nowe formy pracy,
- wykluczeniem społecznym grup zmarginalizowanych, w tym Romów i migrantów,
- niewielką mobilnością pracowników.

Potrzeba zarówno inicjatyw politycznych, jak i ukierunkowanych działań wspierających, aby uporać się z tymi wyzwaniami.

W odpowiedzi na apel obywateli o zwiększenie wymiaru socjalnego Unii Parlament Europejski, Rada i Komisja w dniu 17 listopada 2017 r. wspólnie proklamowały Europejski filar praw socjalnych. Ważne jest teraz, aby instytucje Unii Europejskiej i państwa członkowskie wspólnie realizowały zasady i prawa zapisane w tym filarze.

W dniu 2 maja 2018 r. Komisja przyjęła wniosek w sprawie kolejnych wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027¹. Wniosek ten odzwierciedla bieżącą sytuację społeczną i gospodarczą i stanowi konkretną odpowiedź na apel europejskiej opinii publicznej o bardziej socjalną Europę i więcej inwestycji w kapitał ludzki w Unii Europejskiej.

¹ COM(2018) 322 final, 2.5.2018.

W tym kontekście niniejszy wniosek dotyczy Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) jako najważniejszego instrumentu UE służącego inwestowaniu w ludzi i wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych. EFS+ łączy następujące fundusze i programy:

- Europejski Fundusz Społeczny (EFS) i Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych;
- Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD);
- Program Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI) oraz
- Program działań Unii w dziedzinie zdrowia.

Cel połączenia wyżej wymienionych funduszy jest trojaki:

- Zapewnić spójność i efekt synergii różnych uzupełniających się unijnych instrumentów, które udzielają znaczącego wsparcia obywatelom i mają na celu poprawę ich poziomu życia, przez opracowywanie bardziej zintegrowanych podejść do programowania i wdrażania.
- Zwiększyć elastyczność i pozwolić funduszom lepiej reagować na wyzwania wskazane w toku cyklu zarządzania gospodarczego i uwzględniać priorytety polityczne na poziomie UE.
- Umożliwić uproszczenie procesu programowania i zarządzania funduszami, a przez to ograniczyć obciążenie administracyjne dla władz i beneficjentów.

EFS+ przyczyni się zatem do budowania wspierającej obywateli, socjalnej Europy oraz do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej zgodnie z art. 174 TFUE, co jest warunkiem koniecznym należytego funkcjonowania UE jako stabilnej i realnej unii gospodarczej i politycznej.

Niniejszy wniosek przewiduje jako datę rozpoczęcia stosowania 1 stycznia 2021 r. i jest przedstawiany Unii składającej się z 27 państw członkowskich, zgodnie z notyfikacją o zamiarze wystąpienia z Unii Europejskiej i Euratomu przekazaną przez Zjednoczone Królestwo na podstawie art. 50 Traktatu o Unii Europejskiej, otrzymaną przez Radę Europejską w dniu 29 marca 2017 r.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

EFS+ wspiera obszary polityki i priorytety, których celem jest dążenie do pełnego zatrudnienia, poprawa jakości i wydajności pracy, zwiększenie mobilności geograficznej i zawodowej pracowników wewnątrz Unii, usprawnienie systemów kształcenia i szkolenia oraz promowanie włączenia społecznego i zdrowia.

Nadrzędnym celem politycznym rozporządzenia w sprawie EFS+ jest pomoc w tworzeniu lepiej funkcjonującej i bardziej odpornej „socjalnej Europy” oraz wdrożenie Europejskiego filaru praw socjalnych, a także priorytetów społecznych i priorytetów w dziedzinie zatrudnienia wyznaczonych w procesie europejskiego zarządzania gospodarczego. EFS+ przyczyni się do wdrażania zintegrowanych wytycznych, przyjętych zgodnie z art. 121 i art. 148 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), oraz odpowiednich

zaleceń dla poszczególnych krajów, przyjętych w ramach europejskiego semestru, a także do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest zapewnienie na okres po 2030 r. inteligentnego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu (cele zrównoważonego rozwoju ONZ²) oraz pozytywnej konwergencji społeczno-gospodarczej. Ponadto EFS+ pomoże poprawić możliwości zatrudnienia, poziom życia i stan zdrowia oraz zwiększyć mobilność pracowników i spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną, zgodnie z TFUE i Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej. EFS+ ma też na celu przyczynienie się do realizacji europejskiego programu na rzecz umiejętności oraz integracji obywateli państw trzecich.

Przydzielenie do EFS+, jako jednego z funduszy strukturalnych objętych zarządzaniem dzielonym, minimalnych przydziałów i kwot sprawi, że opisane wyżej priorytety UE będą odpowiednio odzwierciedlone w wielkości inwestycji przynoszących bezpośrednie korzyści obywatelom Unii.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Celem EFS+ jest poprawa spójności i efektu synergii z innymi funduszami inwestującymi w rozwój kapitału ludzkiego. EFS+ powinien w szczególności zapewniać komplementarność i efekt synergii z Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego, Funduszem Spójności, Europejskim Funduszem Morskim i Rybackim, Europejskim Funduszem Dostosowania do Globalizacji (EFG), programem Erasmus i Europejskim Korpusem Solidarności, Funduszem Azylu i Migracji (FAM), a także programami „Horyzont Europa” i „Cyfrowa Europa” oraz programem wspierania reform, w tym Narzędziem Realizacji Reform.

EFS+ i EFG w dalszym ciągu będą się uzupełniać, ponieważ z EFS+ nadal wspierane będą środki zapobiegawcze i wyprzedzające, natomiast EFG pozostanie funduszem reagowania na sytuacje nadzwyczajne, nieobjętym WRF.

Obszary działania EFS+ i Erasmus są podobne, w szczególności jest to pomoc w nabywaniu nowych umiejętności, poprawie umiejętności w odpowiedzi na zapotrzebowanie sektorów przemysłowych³, doskonaleniu umiejętności cyfrowych oraz podnoszeniu jakości kształcenia i szkolenia. Wzmocniona zostanie zatem współpraca między EFS+ i Erasmus. Dokładny charakter tej współpracy zostanie następnie szczegółowo określony w programach prac i przewodnikach po programach EFS+ i Erasmus, aby umożliwić skuteczną i efektywną synergę.

Z EFS+ w dalszym ciągu wspierana będzie średnio- i długoterminowa integracja obywateli państw trzecich, zaś z Funduszu Azylu i Migracji (FAM) pokrywane będą potrzeby krótkoterminowe.

Komponent EFS+ objęty zarządzaniem dzielonym nadal będzie częścią polityki spójności i będzie głównie uregulowany rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów. Zastosowanie będą więc miały takie same przepisy dotyczące zarządzania, programowania, monitorowania, audytu itp., jakie mają zastosowanie do większości innych funduszy objętych zarządzaniem dzielonym. Programy w państwach członkowskich nadal będą mogły łączyć

² Rezolucja Organizacji Narodów Zjednoczonych przyjęta w dniu 25 września 2015 r.: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

³ Zgodnie z planem działania na rzecz współpracy sektorowej w zakresie umiejętności, który jest podstawowym działaniem programu na rzecz umiejętności.

finansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) z finansowaniem z EFS+ za pomocą programów wielofunduszowych.

W przypadku komponentu „Zdrowie” odpowiednia struktura zarządzania zapewni wytyczne strategiczne i wiedzę techniczną dotyczące środków wspierania i wdrażania tego komponentu. Przyczyni się też do koordynacji uzupełniających się linii wsparcia funduszy w obszarach badań naukowych, rynku cyfrowego, rozwoju regionalnego, spójności i innych.

We wniosku Komisji dotyczącym wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 ustalono bardziej ambitny cel uwzględniania kwestii klimatu we wszystkich programach UE – docelowy poziom unijnych wydatków przyczyniających się do wypełniania celów klimatycznych ma wynieść 25 %. Wkład niniejszego programu w osiągnięcie tego celu ogólnego będzie śledzony za pomocą unijnego systemu wskaźników klimatycznych na odpowiednim poziomie dezagregacji, w tym przy użyciu, w miarę dostępności, bardziej precyzyjnych metod. Komisja nadal będzie przedstawiała informacje pod kątem środków na zobowiązania w ujęciu rocznym, w kontekście rocznego projektu budżetu.

Aby wspierać pełne wykorzystanie potencjału programu w realizacji celów klimatycznych, Komisja postara się wskazywać odpowiednie działania podczas procesów przygotowania, wdrażania, oceny i ewaluacji programu.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Podstawę prawną środków objętych niniejszym wnioskiem stanowią tytuły IX (zatrudnienie), X (polityka społeczna) i XIV (zdrowie publiczne) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), a w szczególności art. 46, 149, 153, 162–166, 168, 174, 175 i 349 TFUE.

EFS+ obejmuje trzy komponenty. Komponent pierwszy, realizowany według metody zarządzania dzielonego, obejmuje dawny EFS, mający za podstawę prawną art. 162 i 164 TFUE, oraz podstawową pomoc materialną dla osób najbardziej potrzebujących, na podstawie art. 175 ust. 3 TFUE. Komponent drugi, realizowany według metody zarządzania bezpośredniego i pośredniego, obejmuje działania na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI) na podstawie art. 175 ust. 3 TFUE. Komponent trzeci, realizowany według metody zarządzania bezpośredniego, obejmuje środki zachęcające, które mają na celu ochronę i poprawę stanu zdrowia ludzi, na podstawie art. 168 TFUE.

W niniejszym wniosku określono cele ogólne EFS+ oraz zakres wsparcia, który przekłada się na cele szczegółowe. Określono też wspólne przepisy mające zastosowanie do wszystkich trzech komponentów oraz przepisy szczegółowe dla każdego komponentu.

Dodatkowo, w dniu 29 maja 2018 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, aby usprawnić koordynację i zharmonizować realizację wsparcia objętego zarządzaniem dzielonym, mając na celu przede wszystkim uproszczenie wdrażania polityki. Komponent EFS+ podlegający zarządzaniu dzielonemu wchodzi w zakres tych wspólnych przepisów.

Różne fundusze objęte zarządzaniem dzielonym dążą do komplementarnych celów i mają ten sam tryb zarządzania, dlatego rozporządzenie (UE) nr [rozporządzenie w sprawie wspólnych

przepisów] określa zestaw wspólnych ogólnych celów i zasad takich jak partnerstwo i wielopoziomowy system zarządzania. Rozporządzenie to zawiera również wspólne elementy strategicznego planowania i programowania, w tym przepisy dotyczące umów o partnerstwie zawieranych z każdym państwem członkowskim, a także określa wspólne podejście zakładające nastawienie na realizację celów funduszy. Zawiera zatem warunki podstawowe, przegląd realizacji celów oraz zasady monitorowania, sprawozdawczości i oceny. Określono także wspólne przepisy regulujące zasady kwalifikowalności oraz specjalne rozwiązania dotyczące instrumentów finansowych, stosowania Funduszu InvestEU w projektach rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz zarządzania finansami. Wspólne dla wszystkich funduszy są też niektóre ustalenia dotyczące zarządzania i kontroli.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

W obszarach polityki społecznej i polityki zatrudnienia oraz zdrowia publicznego UE dzieli kompetencje z państwami członkowskimi (art. 4 TFUE) bądź posiada kompetencje do określenia zasad, w ramach których państwa te muszą koordynować swoje działania (art. 5 TFUE), lub kompetencje do przeprowadzania działań celem wspierania, koordynowania lub uzupełnienia działań państw członkowskich (art. 6 TFUE).

Komponent EFS+ objęty zarządzaniem dzielonym opiera się na zasadzie pomocniczości. W ramach zarządzania dzielonego Komisja powierza strategiczne zadania związane z programowaniem i wdrażaniem państwom członkowskim UE i regionom. Ogranicza też unijne działania do tego, co jest niezbędne do osiągnięcia celów, zgodnie z Traktatami. Celem zarządzania dzielonego jest zapewnienie, by decyzje zapadały jak najbliżej obywateli, a unijne działania były uzasadnione w świetle możliwości i specyficznych warunków na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym. Zarządzanie dzielone przybliża Europę obywatelom i łączy lokalne potrzeby z unijnymi celami⁴. Zwiększa też odpowiedzialność za cele UE, bowiem państwa członkowskie i Komisja dzielą się prawem do podejmowania decyzji i odpowiedzialnością.

Zasada pomocniczości jest też podstawą dwóch komponentów objętych zarządzaniem bezpośrednim i pośrednim. Komponent EaSI skupiać się będzie na projektach o wymiarze innowacyjnym i wyraźnej wartości dodanej UE, która oznacza, że działania na poziomie UE są bardziej skuteczne niż działania podejmowane na poziomie krajowym, regionalnym czy lokalnym, aby osiągnąć masę krytyczną i ograniczyć obciążenie administracyjne. Komponent „Zdrowie” uwzględnia unijny wymiar zdrowia oraz uzupełnia i wspiera politykę zdrowotną państw członkowskich przy jednoczesnym poszanowaniu ich kompetencji w tym obszarze, zgodnie z art. 168 TFUE.

- **Proporcjonalność**

Zgodnie z zasadą proporcjonalności niniejszy wniosek nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia jego celów. Zasada proporcjonalności przyświeca wnioskowi Komisji, ponieważ proponuje się w nim dalsze uproszczenie zgodnie z zaleceniami grupy wysokiego szczebla ds. monitorowania uproszczenia dla beneficjentów europejskich funduszy

⁴ Grupa wysokiego szczebla ds. monitorowania uproszczenia dla beneficjentów europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, „Key recommendations of the High Level Group on Simplification for the post 2020 Cohesion Policy”, 2017 r., dostępne pod adresem: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/reports/2017/esif-simplification-hlg-proposal-for-policymakers-for-post-2020.

strukturalnych i inwestycyjnych⁵. Wniosek jest proporcjonalny, ponieważ jednoczy i konsoliduje przepisy oraz łączy fundusze, dzięki czemu ogranicza obciążenie dla beneficjentów. Obciążenie administracyjne dla Unii i władz krajowych zostało ograniczone do tego, co jest niezbędne, aby Komisja mogła wykonywać swoje obowiązki związane z wykonaniem budżetu Unii.

- **Wybór instrumentu**

Proponowanym instrumentem jest rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post* / oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

- ***Europejski Fundusz Społeczny (EFS)***

Mocne strony: W ocenach *ex post* EFS za lata 2000–2006⁶ i 2007–2013⁷ uznano inwestycje z EFS za przydatne, skuteczne i efektywne. Fundusz był skuteczny w docieraniu do dużej liczby obywateli UE, zwłaszcza do osób najbardziej potrzebujących wsparcia. Było to możliwe, ponieważ EFS zapewniał znaczne środki finansowe na rozwiązywanie problemów w dziedzinie zatrudnienia i problemów społecznych w państwach członkowskich oraz rozszerzał zakres prowadzonych działań przez wspieranie obszarów polityki lub grup, które w innym wypadku nie otrzymałyby wsparcia. Wsparcie z EFS przeznaczano również na innowacje lokalne i regionalne, które są następnie wprowadzane na poziomie krajowym. W latach 2014–2020 logika interwencji programów stała się bardziej zdecydowana – jaśniej określono cele szczegółowe, zdefiniowano bardziej standardowe wskaźniki i wyznaczono rozsądniejsze poziomy bazowe i cele.

Słabe strony:

- *Dostosowanie do polityki:* choć powiązanie EFS z europejskim semestrem znacznie się poprawiło w okresie programowania 2014–2020⁸, to wciąż jeszcze nie jest optymalne.
- *Programowanie:* z zebranych dowodów wynika, że w latach 2014–2020 poprawiło się nastawienie na wyniki, ale ramy wykonania okazały się niewystarczającą zachętą dla państw członkowskich. Wymogi programowania krytykowano za zbyt wysokie obciążenia administracyjne⁹.

⁵ Ibidem.

⁶ <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6470&langId=en>

⁷ *Ocena ex post programów EFS w latach 2007–2013*, dokument roboczy służb Komisji (SWD(2016)452 final, 12.12.2016).

⁸ Badanie dotyczące wsparcia z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych na rzecz wdrażania zaleceń dla poszczególnych krajów i realizacji reform strukturalnych w państwach członkowskich.

⁹ Ostateczne wnioski i zalecenia na okres po 2020 r. grupy wysokiego szczebla ds. uproszczenia, s. 12–13, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/newsroom/pdf/simplification_proposals.pdf

- *Realizacja programu:* z badań wynika, że pomimo pewnych postępów zarządzanie EFS i jego funkcjonowanie jest zbyt złożone. Pomimo poprawy w latach 2014–2020 nie dokonało się w pełni przejście z logiki opartej na nakładach do podejścia nastawionego na wyniki.

- ***Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych***

Mocne strony: Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych zwiększyła widzialność polityki w zakresie zatrudnienia ludzi młodych i w szeregu państw członkowskich była czynnikiem napędzającym reformy polityki w kontekście tworzenia i wdrażania systemów gwarancji dla młodzieży. Według państw członkowskich inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych ma zasadnicze znaczenie dla zasięgu i modelu polityki zatrudnienia w tych państwach.

Słabe strony: Główne problemy związane są z zarządzaniem finansowym (środki pochodzą z dwóch źródeł – specjalnego przydziału na inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i z EFS) oraz dodatkowymi wymogami w zakresie sprawozdawczości w ramach tej inicjatywy. Beneficjenci i organy wykonawcze postrzegają te elementy jako zwiększające obciążenie administracyjne¹⁰.

- ***Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD)***

Mocne strony: Wstępne wyniki oceny śródkresowej FEAD, w tym wyniki konsultacji z zainteresowanymi stronami¹¹, wskazują, że wspierane z funduszu żywność, pomoc materialna i środki włączenia społecznego przynoszą rezultaty odczuwalne przez osoby najbardziej potrzebujące, w tym osoby, które w innym razie mogłyby zostać pominięte przez zwykłą pomoc społeczną, lub osoby wymagające natychmiastowego wsparcia.

Słabe strony: Ramy regulacyjne UE i ich interpretacja oraz wymogi krajowe mogą utrudniać wdrażanie funduszu. Trudności te obejmują opóźnienia etapu początkowego programu i przeszkody natury administracyjnej związane głównie z krajowymi strategiami udzielania zamówień publicznych oraz dodatkowymi wymogami, takimi jak rejestrowanie danych lub informacji dotyczących operacji i odbiorców końcowych na potrzeby monitorowania, a także zbyt rozbudowanymi i czasochłonnymi procedurami.

- ***Program Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI)***

Mocne strony: Ocena śródkresowa wskazuje, że w latach 2014–2016 program EaSI w sposób skuteczny i efektywny przyczyniał się do zwiększania świadomości społecznej na temat roli polityki UE w obszarze włączenia społecznego i walki z ubóstwem. Z oceny wynika również, że program ten poprawił transgraniczne możliwości zatrudnienia, przyczynił się do szybkiego testowania i wdrażania innowacyjnych środków oraz zwiększył dostęp do kredytów mikrofinansowych i wsparcia na rzecz przedsiębiorczości. EaSI wspierał także zmianę polityki przez upowszechnianie wiedzy komparatywnej i analitycznej, budowanie zdolności, wzajemne uczenie się oraz pomoc różnym zainteresowanym stronom w wywieraniu wpływu na kształtowanie i wdrażanie polityki społeczno-gospodarczej.

¹⁰ Badanie wspierające ocenę skutków inwestycji w kapitał ludzki, Komisja Europejska (w toku).

¹¹ Sprawozdanie z otwartych konsultacji publicznych do celów oceny śródkresowej FEAD, styczeń 2018 r., dostępne pod adresem: <https://publications.europa.eu/s/fo2y>

Słabe strony: Można by poprawić przydatność i wpływ EaSI. W przypadku osi PROGRESS należy usprawnić działania dotyczące przeprowadzania eksperymentów w ramach polityki społecznej, dokonując przeglądu procedur oceny i wyboru projektów oraz tworząc warunki umożliwiające ich realizację na większą skalę. W przypadku EURES dłuższy okres realizacji w połączeniu ze środkami ograniczającymi obciążenie administracyjne może umożliwić zainteresowanym stronom odpowiednie opracowanie, wdrożenie, pomiar efektywności i zapewnienie trwałości projektów.

– **Program UE w dziedzinie zdrowia**

Mocne strony: Ocena śródkresowa potwierdziła europejską wartość dodaną działań, zwłaszcza w postaci: zwiększonych zdolności w państwach członkowskich do przeciwdziałania transgranicznym zagrożeniom zdrowia, specjalistycznych wytycznych i zaleceń dotyczących zapobiegania chorobom nowotworowym, HIV/AIDS i gruźlicy, dodatkowego wsparcia dla unijnego prawodawstwa w zakresie produktów leczniczych i wyrobów medycznych, a także działań sieci e-zdrowie i oceny technologii medycznych. W ocenie uznano także wartość dodaną narzędzi kontroli zakażeń związanych z opieką zdrowotną oraz wspierania skoordynowanych działań w walce z opornością na środki przeciwdrobnoustrojowe, a także szeroko zakrojonych prac prowadzonych w drodze wspólnych działań w celu identyfikacji i transferu najlepszych praktyk w zakresie zapobiegania chorobom i zarządzania nimi. Doceniono też pozytywny wkład działań zwiększających międzyoperacyjną i standardową wymianę transgraniczną danych dotyczących zdrowia oraz działań w zakresie tworzenia unijnej infrastruktury cyfrowej służącej tym celom.

Słabe strony: W obszarach nieustawodawczych, w których działania mogą być bardziej otwarte lub szerzej zdefiniowane, ocena śródkresowa wskazała na ryzyko, iż działania są mniej skoncentrowane. Istnieje pole do usprawnienia kryteriów wartości dodanej, aby skupić je na trzech najważniejszych obszarach: transgranicznych zagrożeniach zdrowia, poprawie korzyści skali oraz ułatwianiu wymiany i wdrażania najlepszych praktyk. Stwierdzono również pewne niedociągnięcia i słabości w zakresie monitorowania danych dotyczących realizacji, które mogą utrudniać menadżerom projektów bieżące śledzenie osiągnięć programu.

• **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Konsultacje z zainteresowanymi stronami oparto na **analizie identyfikującej zainteresowane strony**, którą objęto najważniejsze organizacje i instytucje w UE aktywne w dziedzinie polityki społecznej i polityki zatrudnienia oraz powiązanych inwestycji – organy publiczne na wszystkich szczeblach rządowych, partnerów społecznych, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, beneficjentów finansowania oraz użytkowników końcowych, a także obywateli w całej UE. W konsultacjach z zainteresowanymi stronami zastosowano **różne metody i narzędzia**, aby dotrzeć do odpowiednio zróżnicowanej i dużej liczby zainteresowanych stron oraz zweryfikować opinie. Na proces konsultacji złożyło się kilka otwartych konsultacji publicznych przeprowadzonych w ramach WRF, oceny *ex post* EFS, oceny śródkresowej FEAD oraz oceny śródkresowej EaSI. Konsultacje objęły także konferencje i spotkania zainteresowanych stron, grupy dyskusyjne, wywiady, ukierunkowane konsultacje internetowe oraz analizy stanowisk negocjacyjnych. Więcej informacji na temat konsultacji z zainteresowanymi stronami znajduje się w ocenie skutków.

W wyniku konsultacji z zainteresowanymi stronami sformułowano następujące najważniejsze wnioski:

- **Wartość dodana funduszy** związana jest ze wspieraniem skutecznych i efektywnych inwestycji publicznych, usprawnianiem wymiany wiedzy między państwami i regionami, poprawą integracji społecznej i tworzeniem bardziej sprzyjającej włączeniu społecznemu Europy, wspieraniem eksperymentów politycznych i innowacji, ograniczaniem różnic między regionami i ułatwianiem konwergencji. Fundusze wnoszą wartość dodaną także przez stymulujący wpływ polityki spójności na inwestycje publiczne i prywatne.
- Za główną przeszkodę w udanym osiągnięciu celów przez fundusze uznano złożone procedury.
- Zaapelowano o **uproszczenie i ograniczenie obciążeń administracyjnych** dla beneficjentów, w tym o mniej uciążliwe wymogi dotyczące gromadzenia danych od uczestników.
- Istnieje potrzeba wzmocnienia wymiaru socjalnego.
- Należy dostosować przepisy dotyczące różnych funduszy UE.
- Zaapelowano także o **zwiększenie efektu synergii i unikanie powielania i nakładania się** działań różnych instrumentów UE. Za najpewniejszy sposób osiągnięcia tego celu uznano **połączenie funduszy**, pod warunkiem, że przyczyni się to do ich uproszczenia.
- W dokumentach programowych widać duże zainteresowanie usprawnieniem powiązań między funduszami i **Europejskim semestrem**.
- Obecny problem w dziedzinie zdrowia publicznego można **skutecznie zaradzić tylko w drodze współpracy na poziomie UE**. Wartość dodaną stanowi podejmowanie na poziomie UE wspólnych wyzwań, takich jak nierówności w zakresie zdrowia, migracja, starzenie się społeczeństwa, bezpieczeństwo pacjentów, wysokiej jakości opieka zdrowotna oraz zagrożenia zdrowia, w tym choroby zakaźne i zakaźne oraz oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Poniżej przedstawiono najważniejsze propozycje będące odpowiedzią na uwagi zainteresowanych stron:

- Aby zwiększyć efekt synergii i unikać nakładania się działań instrumentów finansowania, których celem jest inwestowanie w ludzi i zaspokajanie ich potrzeb, EFS, Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, FEAD, EaSI i program UE w dziedzinie zdrowia zostaną połączone w jeden fundusz EFS+. Ułatwi to beneficjentom dostęp do finansowania, pomoże łączyć różne rodzaje środków oraz uprości zarządzanie finansowe.
- W odpowiedzi na apel o wzmocnienie wymiaru socjalnego:
 - **Zakres wsparcia z EFS+ dostosowano zgodnie z Europejskim filarem praw socjalnych.** Połączenie różnych instrumentów w ramach EFS+ umożliwi lepsze łączenie zasobów i dzielenie kosztów podczas wdrażania zasad filaru.

- Aspekt włączenia społecznego EFS+ zostanie wzmocniony dzięki **połączeniu FEAD i EFS**. Umożliwi to łatwiejsze łączenie zapewniania pomocy żywnościowej i materialnej ze wsparciem na rzecz włączenia społecznego i aktywnymi środkami.
 - **Co najmniej 25 % krajowych zasobów EFS+ zostanie wydzielone** na wspieranie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa. Ponadto państwa członkowskie mają przeznaczyć co najmniej 2 % swoich zasobów EFS+ na środki skierowane do osób najbardziej potrzebujących. W ten sposób zapewnia się minimalną kwotę środków na rzecz najbardziej potrzebujących.
- W rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów zawarto kilka przepisów, które pozwolą uprościć wdrażanie EFS+, ograniczyć obciążenie administracyjne dla beneficjentów oraz przenieść nacisk na osiąganie wyników. Rozporządzenie w sprawie EFS+ również przewiduje środki zwalczające depryzację materialną – w odpowiedzi na **wniosek zainteresowanych stron o wprowadzenie mniej surowych wymogów w przypadku tego rodzaju pomocy** – a także uproszczenie gromadzenia danych oraz wymogów dotyczących monitorowania i sprawozdawczości.
- Aby zapewnić **większą zgodność z procesem europejskiego semestru**, odpowiednia kwota z krajowych zasobów EFS+ zostanie przeznaczona na działania dotyczące wyzwań zidentyfikowanych w procesie europejskiego semestru.
- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy fachowej**

W procesie decyzyjnym Komisja polega na wiedzy fachowej pozyskanej z różnych badań, a także na sprawozdaniach państw członkowskich z wdrażania EFS. W badaniach wykorzystuje się różne metody, w tym przeglądy literatury przedmiotu, ankiety, wywiady, grupy dyskusyjne i modelowanie ekonomiczne. Wykorzystane sprawozdania i badania wymieniono w ocenie skutków. We wniosku w sprawie EFS+ uwzględniono zalecenia wynikające z tych badań, proponując: zwiększenie efektu synergii i komplementarności między funduszami, wzmocnienie powiązania z priorytetami politycznymi UE przy jednoczesnym zwiększeniu elastyczności, a także wprowadzenie środków ograniczających obciążenie administracyjne, takich jak ulepszone i uproszczone rozliczanie kosztów oraz uproszczone wymogi w zakresie monitorowania i sprawozdawczości.

- **Ocena skutków**

Niniejszemu wnioskowi towarzyszy ocena skutków. W dniu 25 kwietnia 2018 r. odbyło się spotkanie wyjaśniające Rady ds. Kontroli Regulacyjnej, na którym w odniesieniu do oceny skutków wydano pozytywną opinię z zastrzeżeniami¹². W poniższej tabeli przedstawiono najważniejsze otrzymane uwagi oraz zmiany wprowadzone do oceny skutków w odpowiedzi na te uwagi.

1	Najważniejsze kwestie poruszone przez Radę ds. Kontroli Regulacyjnej	2	Zmiany do sprawozdania z oceny skutków
---	--	---	--

¹² <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia&language=en>

3	1) przypisanie działań do priorytetów politycznych nie jest jasne, w szczególności w odniesieniu do Europejskiego filaru praw socjalnych i możliwości ograniczenia finansowania.	4	W tekście wyjaśniono, że możliwości ograniczenia finansowania miałyby wynikać ze zmniejszenia zakresu EFS+ w obszarze reform administracyjnych oraz ze zwiększenia poziomu współfinansowania krajowego.
5	3) W sprawozdaniu nie wykazano w wystarczający sposób, że system monitorowania i oceny jest sprawny i dostarczy niezbędnych informacji w terminowy sposób.	6	Dodatkowe informacje dotyczące systemu monitorowania i oceny dodano w sekcji 5.
7	Dalsze uwagi i wymogi dostosowawcze	8	
9	1) Wdrożone doświadczenia i wnioski powinny w większym zakresie opierać się na najważniejszych ogólnych i specyficznych dla danego funduszu wyzwaniach wskazanych w opublikowanych ocenach i wstępnych wynikach ocen.	10	W opublikowanych ocenach, wstępnych wynikach ocen i konsultacjach z zainteresowanymi stronami wskazano specyficzne wyzwania dla każdego funduszu. Z ich analizy wynika, że można by je podzielić na cztery ogólne grupy wyzwań dla WRF, tj. interakcje i efekt synergii między funduszami, dostosowanie do polityki i elastyczność, uproszczenie oraz nastawienie na realizację celów i rezultaty. Przekrojowe wyzwania dla WRF mają zatem przełożenie dla każdego z funduszy (sekcja 2.1.2.2).
11	2) Wyjaśnić najważniejszy powód połączenia funduszy oraz ryzyko związane z tym połączeniem.	12	Dodano wyjaśnienie dotyczące powodów połączenia właściwych funduszy oraz niewłączenia EFG do tego nowego funduszu. Ponadto najważniejsze ryzyko wymienione przez zainteresowane strony, że połączony fundusz spowoduje zwiększenie obciążenia administracyjnego, zostało złagodzone, ponieważ rodzaj środków dawniej wchodzących w zakres FEAD i EaSI w dalszym ciągu będzie podlegał prostszym przepisom (sekcja 4.1.1).
13	3) Wartość bazowa programu EFS+ powinna uwzględniać wpływ brexitu.	14	Wartość bazową na okres po brexicie włączono do tekstu w sekcji 2.1.1.
15	4) Większa przejrzystość co do priorytetów EFS+. Wyjaśnić najważniejsze zmiany w priorytetach politycznych EFS+, w tym dotyczące powiązania z Europejskim filarem praw socjalnych. Wyjaśnić, czy i w jaki sposób EFS+ będzie obejmował swym zakresem wszystkie lub niektóre z obszarów filaru. Lepiej wyjaśnić powiązanie między reformami strukturalnymi a procesem europejskiego semestru.	16	W tekście sprawozdania wyjaśniono, że połączony fundusz jako taki nie zmieni priorytetów instrumentu finansowania, który jest wynikiem zagregowania poprzednio częściowo pokrywających się priorytetów politycznych różnych funduszy. EFS+ wspierać będzie realizację priorytetów politycznych Europejskiego filaru praw socjalnych, które stanowią część zakresu jego działania. W tekście wyjaśniono też, które prawa i zasady zawarte w filarze wchodzić będą w zakres EFS+. Odpowiedź na pytanie o wyznaczanie priorytetów znajduje się na stronach 30–31.
17	5) Wyjaśnić, czy i w jakim stopniu EFS+ będzie dotyczył reformy administracji	18	W tekście wyjaśniono zakres EFS+ w odniesieniu do reformy administracji

	publicznej. Odnieść się do możliwego przyszłego wsparcia z innych programów finansowania (np. programu wspierania reform strukturalnych).		publicznej, na tyle na ile jest to możliwe, biorąc pod uwagę, że w momencie sporządzania niniejszej oceny skutków zakres przyszłego programu wspierania reform nie jest jeszcze znany.
19	6) Wskazać najważniejsze zmiany w mechanizmie wdrażania EFS+.	20	Proponowane zmiany w mechanizmie wdrażania programu dotyczą różnych kwestii, w związku z czym mają różny charakter. Pod względem programowania na przykład główną zmianą jest dostosowanie finansowania i polityki przez usprawnienie dokumentów programowych. Pod względem wdrażania najważniejszą zmianą jest stosowanie w bardziej elastyczny sposób przepisów terytorialnych dla EFS i wprowadzenie ciągłych zasad warunkowości (sekcja 4).
21	8) Wyjaśnić spójność między EFS+ a EFRR i Erasmus+.	22	Aspekty spójności między programami EFS+, EFRR i Erasmus+ uwzględniono w głównej części sprawozdania. Dodatkowe informacje zawarto w załączniku 4.
23	9) Wyjaśnić, w jaki sposób w systemie monitorowania uwzględnione zostaną krytyczne uwagi zgłoszone w okresie 2007–2013. Planowanie ocen powinno obejmować ocenę śródkresową każdego funduszu. Wyjaśnić, w jaki sposób uwzględniono uwagi zainteresowanych stron.	24	Jeżeli chodzi o monitorowanie i ocenę, zob. najważniejsze kwestie, pkt. 3. Uwagi zainteresowanych stron streszczono w głównej części sprawozdania (sekcja 1.2.2), a w bardziej szczegółowy sposób przedstawiono w załączniku 2, zob. zwłaszcza sekcja 6.2, w której wyjaśniono w jaki sposób wzięto pod uwagę opinie zainteresowanych stron.

W ocenie skutków analizowano najlepszy sposób na zmaksymalizowanie wsparcia udzielanego na poziomie UE i na poprawę efektu synergii między różnymi instrumentami, zwłaszcza w celu skuteczniejszego wdrażania zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Ocenie poddano następujące warianty:

Wariant 1: połączenie EFS, Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, FEAD, EaSI i programu UE w dziedzinie zdrowia.

- Był to **wariant preferowany**, zarówno na podstawie wyników ocen, jak i konsultacji z zainteresowanymi stronami. W opinii instytucji zarządzających szeroka integracja funduszy pomoże usprawnić ich interwencje strategiczne we wszystkich obszarach polityki społecznej. Zwiększy też elastyczność podczas planowania interwencji oraz ułatwi wdrażanie zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Beneficjenci potwierdzili, że istnieją wciąż niewykorzystane możliwości zwiększenia efektu synergii między programami i finansowanymi projektami.

Wariant 2: połączenie EFS, Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, FEAD, EaSI, programu UE w dziedzinie zdrowia oraz EFG.

- Ten wariant oznaczałby jedynie sztuczną redukcję liczby funduszy. Włączenie EFG do EFS+ oznaczałoby, że EFG straci swoje specyficzne cele, dobrą polityczną

widzialność i budżetową elastyczność. Potwierdziły to zainteresowane strony w procesie konsultacji¹³.

Wariant 3: połączenie funduszy objętych zarządzaniem dzielonym (tj. z wyłączeniem EaSI i programu UE w dziedzinie zdrowia, ale z włączeniem EFG).

- Ten wariant oznaczałby poświęcenie dobrej widzialności EFG jako unijnego instrumentu stosowanego w sytuacjach nadzwyczajnych w celu złagodzenia negatywnych skutków globalizacji. Utracono by też potencjalną elastyczność i efekt synergii, jakie można uzyskać przez włączenie EaSI do EFS+.

Wariant 4: utrzymanie FEAD jako odrębnego funduszu, ale połączenie pomocy materialnej i włączenia społecznego w ramach programów FEAD.

- Ten wariant pozwoliłby na zwiększenie efektu synergii między rodzajami wsparcia na podstawową pomoc materialną a środkami włączenia społecznego przy zachowaniu obecnych zasad wdrażania. Nie zapewniłby jednak odpowiedniego rozgraniczenia między tymi środkami a środkami EFS+ na rzecz włączenia społecznego.

Wariant 5: Połączenie wszystkich funduszy ESI.

- Ten wariant utrudniłby realizację polityki, ponieważ nie byłoby możliwe dostosowanie zasad wdrażania do specyficznych wymogów danego obszaru polityki. Nie uzyskano by zwiększenia efektu synergii i spójności z innymi funduszami inwestującymi w kapitał ludzki.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów (wspólne dla wielu obszarów polityki objętych zarządzaniem dzielonym) zapewni uproszczenie objętego zarządzaniem dzielonym komponentu Funduszu przez zastosowanie wspólnych i uproszczonych przepisów dotyczących programowania, monitorowania i oceny, zarządzania i kontroli, informacji i komunikacji oraz zarządzania finansowego. W rozporządzeniu tym znajdują się przepisy ułatwiające korzystanie z uproszczonego rozliczania kosztów, a także nowa opcja stosowania finansowania niepowiązanego z kosztami. Usprawnione zostanie podejście do audytu, aby dobór próby audytowej był w większym stopniu oparty na analizie ryzyka oraz aby zapewnić poszanowanie zasady pojedynczego audytu. Bardziej wyraźnie określono zadania i odpowiedzialność różnych organów w systemie zarządzania i kontroli. Większa będzie też elastyczność, ponieważ początkowo programowanie obejmie tylko pierwsze 5 lat. Przydział środków na ostatnie 2 lata zostanie określony na podstawie gruntownej i dogłębnej oceny śródkresowej prowadzącej do odpowiedniego przeprogramowania w 2025 r. Treść programów zostanie usprawniona i bardziej strategiczna.

¹³ Zob. Badanie wspierające ocenę skutków inwestycji w kapitał ludzki, DG EMPL (w toku): „Włączenie EFG w ramy innych funduszy DG EMPL zostało generalnie uznane za niepożądane przez różne zainteresowane strony zaangażowane w zarządzanie EFG.”

- **Prawa podstawowe**

Rozporządzenie w sprawie EFS+ nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Państwa członkowskie muszą stosować niniejsze rozporządzenie z poszanowaniem tych praw i zasad.

4. WPLYW NA BUDŻET

Łączna pula środków finansowych przydzielonych EFS+ na lata 2021–2027 wynosi 101 mld EUR (w cenach bieżących), z czego 100 mld EUR na komponent EFS+ objęty zarządzaniem dzielonym. Pula środków finansowych na komponenty EFS+ objęte zarządzaniem bezpośrednim wynosi 1 174 mln EUR w cenach bieżących, z czego 761 mln EUR na „Zatrudnienie i innowacje społeczne” oraz 413 mln EUR na „Zdrowie”.

Szczegóły dotyczące potrzeb finansowych i kadrowych można znaleźć w ocenie skutków finansowych regulacji EFS+.

W niniejszym wniosku ustala się minimalną kwotę dla EFS+ w celu zapewnienia odpowiedniej kwoty finansowania na inwestycje w kapitał ludzki w Unii.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

W ramach zarządzania dzielonego cele dotyczące wspólnych wskaźników produktu i rezultatu, a w razie potrzeby także specyficznych dla programu wskaźników produktu i rezultatu zostaną określone na poziomie programu. Organy państw członkowskich będą przekazywać Komisji drogą elektroniczną dane dotyczące wskaźników produktu i rezultatu sześć razy w roku. Spójność tych danych będzie sprawdzana. Wiarygodność systemu gromadzenia, rejestracji i przechowywania danych do celów monitorowania, oceny, zarządzania finansami i weryfikacji zostanie poddana audytowi. Aby uprościć gromadzenie danych i zminimalizować obciążenie dla uczestników i beneficjentów, organy będą mogły, na ile to możliwe, gromadzić dane do monitorowania z istniejących rejestrów administracyjnych. Dane wrażliwe nie będą pozyskiwane bezpośrednio od uczestników, lecz będą gromadzone z wykorzystaniem rejestrów lub danych szacunkowych opartych na wiedzy.

Ocena pozostanie wspólną odpowiedzialnością państw członkowskich i Komisji. Oprócz ocen przeprowadzanych przez państwa członkowskie Komisja przeprowadzi ocenę śródkresową i retrospektywną komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym przy wsparciu państw członkowskich.

W ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego opracowane zostaną ramy wykonania, w oparciu o właściwe praktyki poprzednich ram EaSI i programu w dziedzinie zdrowia, aby zapewnić skuteczne i efektywne gromadzenie danych na czas. Komisja oceni komponenty objęte zarządzaniem bezpośrednim i pośrednim, tak aby wnioski z tej oceny zostały wykorzystane w różnych procesach decyzyjnych.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Znaczna część zasad realizacji i wdrażania komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym wchodzi w zakres rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów. Najważniejsze elementy niniejszego rozporządzenia należy zatem odczytywać w związku z rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów.

Rozporządzenie w sprawie EFS+ ma następującą strukturę:

Część I – Przepisy ogólne (mające zastosowanie do wszystkich komponentów)

Ta część obejmuje przedmiot, definicje, cele ogólne, metody wdrażania i cele szczegółowe. Zawiera również przepisy dotyczące zasad równości płci, równości szans i niedyskryminacji, których Komisja i państwa członkowskie muszą przestrzegać podczas wdrażania EFS+. Ma zastosowanie do wszystkich komponentów EFS+. Cele szczegółowe, których osiągnięcie ma wspierać EFS+, opierają się na zasadach określonych w Europejskim filarze praw socjalnych.

Część II – Wdrażanie w ramach komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym

W tej części określono przepisy mające zastosowanie do komponentu objętego zarządzaniem dzielonym, w skład którego wchodzi dawne programy: EFS, Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i FEAD. Przepisy te stanowią uzupełnienie przepisów określonych w rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów.

Rozdział I: Wspólne przepisy dotyczące programowania (w ramach zarządzania dzielonego)

Rozdział ten określa szczegółowo spójność i koncentrację tematyczną komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym. W szczególności przewiduje:

- **Przepisy zwiększające zgodność z europejskim semestrem** – w celu zacieśnienia powiązania z europejskim semestrem w rozporządzeniu zawarto nowy przepis, zgodnie z którym, jeżeli państwo członkowskie otrzymało zalecenie wchodzące w zakres komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, państwo to powinno przydzielić odpowiednią kwotę środków z tego komponentu na realizację tego zalecenia.
- **Wymogi koncentracji tematycznej:**

Walka z ubóstwem i promowanie włączenia społecznego: Nierówności społeczne w dalszym ciągu stanowią poważny problem. Dlatego co najmniej 25 % zasobów EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym zostanie przydzielonych na wspieranie włączenia społecznego, aby zapewnić należytą realizację wymiaru socjalnego Europy zgodnie z zasadami zapisanymi w Europejskim filarze praw socjalnych oraz zagwarantować minimalną kwotę środków na pomoc osobom najbardziej potrzebującym. Ponadto

państwa członkowskie powinny przydzielić minimalną kwotę zasobów na środki zwalczające deprywację materialną.

Lepsze możliwości zatrudnienia dla osób młodych: Choć stopa bezrobocia osób młodych w UE zmniejszyła się – z najwyższego poziomu 24 % w styczniu 2013 r. do 15,6 % w marcu 2018 r. – to wciąż jest wysoka i jest ponad dwukrotnie wyższa od ogólnej stopy bezrobocia (15,9 % w porównaniu z 7,1 % w lutym 2018 r.). Co istotne, we wszystkich regionach najbardziej oddalonych bezrobotnych jest 40 % młodych ludzi. Odsetek młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się (NEET) jest również bardzo wysoki i w 2017 r. wyniósł 13,4 %. Z tego względu państwa członkowskie, w których odsetek NEET (grupa wiekowa 15–29) przekracza określony próg, powinny przeznaczyć 10 % swoich zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na ukierunkowane działania i reformy strukturalne wspierające młodych ludzi. W przypadku regionów najbardziej oddalonych, w których odsetek NEET przekracza wartość progową, przydział ten jest zwiększony do 15 %.

Rozdział II: Ogólne wsparcie z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym

Rozdział ten ma zastosowanie do całego wsparcia z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, z wyjątkiem wsparcia dotyczącego deprywacji materialnej. Określono w nim przepisy dotyczące kwalifikowalności i monitorowania, uzupełniające w stosunku do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Zawarto w nim także przepis dotyczący działań innowacyjnych, w którym zachęca się państwa członkowskie do wspierania innowacji społecznych i eksperymentów społecznych, które wzmacniają podejścia oddolne oparte na partnerstwie.

Rozdział III: Wsparcie z EFS+ na zwalczanie deprywacji materialnej

Rozdział III skupia się wyłącznie na pomocy materialnej objętej dawnym programem FEAD. Uzasadnieniem tego jest fakt, że te rodzaje operacji mają niższe progi uczestnictwa i dlatego mniej obciążeń administracyjnych. Zainteresowane strony zaapelowały o utrzymanie tego podejścia i nienakładanie bardziej wymagających przepisów EFS (np. dotyczących zgłaszania danych na temat wskaźników czy zasad dotyczących ścieżki audytu). Rozdział ten określa zasady wsparcia, przepisy dotyczące sprawozdawczości, kwalifikowalności, wskaźników i audytu.

Część III – Wdrażanie w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego

Rozdział I: przepisy szczegółowe dotyczące komponentu „Zatrudnienie i innowacje społeczne”

Rozdział ten skupia się na komponencie objętym zarządzaniem bezpośrednim i pośrednim i związanym z komponentem „Zatrudnienie i innowacje społeczne”. Zawiera przepisy dotyczące celów operacyjnych, działań kwalifikowalnych i kwalifikujących się osób i podmiotów.

Rozdział II: przepisy szczegółowe mające zastosowanie do komponentu „Zdrowie”

Rozdział ten skupia się na kompetencji objętym zarządzaniem bezpośrednim i związanym z komponentem „Zdrowie”. Zawiera przepisy dotyczące celów operacyjnych, działań kwalifikowalnych, kwalifikujących się osób i podmiotów oraz zarządzania.

Rozdział III: Wspólne przepisy mające zastosowanie do komponentów „Zatrudnienie i innowacje społeczne” oraz „Zdrowie”

Rozdział ten zawiera przepisy mające zastosowanie do obu komponentów objętych zarządzaniem bezpośrednim, dotyczące: stowarzyszonych państw trzecich, form unijnego finansowania i metod wdrażania, programów prac, monitorowania i sprawozdawczości, oceny, ochrony interesów finansowych Unii, audytów, informacji, komunikacji i promocji.

Część IV – Przepisy końcowe

W części IV zawarto przepisy mające zastosowanie do wszystkich komponentów, dotyczące: wykonania przekazanych uprawnień, procedury komitetowej dla EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, Komitetu ustanowionego na podstawie art. 163 TFUE, przepisów przejściowych i daty wejścia w życie.

Załączniki

- Załącznik I – Wspólne wskaźniki dotyczące ogólnego wsparcia z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym
- Załącznik II – Wspólne wskaźniki dotyczące wsparcia z EFS+ na zwalczanie deprywacji materialnej
- Załącznik III – Wskaźniki dotyczące komponentu „Zdrowie”

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+)**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 46 lit. d), art. 149, art. 153 ust. 2 lit. a), art. 164, art. 168 ust. 5, art. 175 ust. 3 i art. 349,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹⁴,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów¹⁵,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 17 listopada 2017 r. Parlament Europejski, Rada i Komisja wspólnie proklamowały Europejski filar praw socjalnych jako odpowiedź na wyzwania społeczne w Europie. Dwadzieścia najważniejszych zasad filaru pogrupowano według trzech kategorii: równe szanse i dostęp do zatrudnienia; uczciwe warunki pracy; ochrona socjalna i włączenie społeczne. Te dwadzieścia zasad Europejskiego filaru praw socjalnych powinno przyświecać działaniom prowadzonym w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+). Aby przyczynić się do wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych, EFS+ powinien wspierać inwestycje w kapitał ludzki i systemy w obszarach polityki dotyczących zatrudnienia, edukacji i włączenia społecznego, a tym samym wspierać spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną zgodnie z art. 174 TFUE.
- (2) Na poziomie Unii europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej zapewnia ramy określania krajowych priorytetów w zakresie reform oraz monitorowania ich realizacji. Państwa członkowskie opracowują swoje własne krajowe wieloletnie strategie inwestycyjne na rzecz tych priorytetów reform. Strategie te powinny być przedstawiane wraz z rocznymi krajowymi programami reform jako sposób na określenie i koordynowanie priorytetowych projektów inwestycyjnych, które mają być wspierane ze środków krajowych lub unijnych. Powinny też służyć

¹⁴ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

¹⁵ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

wykorzystywaniu unijnego finansowania w spójny sposób oraz maksymalizowaniu wartości dodanej wsparcia finansowego pochodzącego w szczególności z programów wspieranych przez Unię w stosownych przypadkach z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejskiego Instrumentu Stabilizacji Inwestycji oraz InvestEU.

- (3) Rada Europejska z [...] przyjęła zmienione wytyczne dotyczące polityki zatrudnienia państw członkowskich, aby dostosować ich treść do zasad Europejskiego filaru praw socjalnych celem poprawy konkurencyjności Europy i uczynienia jej lepszym miejscem do inwestowania, tworzenia miejsc pracy i wspierania spójności społecznej. Aby zapewnić pełną zgodność EFS+ z celami tych wytycznych, w szczególności jeżeli chodzi o zatrudnienie, edukację, szkolenia i walkę z wykluczeniem społecznym, ubóstwem i dyskryminacją, EFS+ powinien wspierać państwa członkowskie, biorąc pod uwagę właściwe zintegrowane wytyczne i zalecenia dla poszczególnych krajów przyjęte zgodnie z art. 121 ust. 2 TFUE i art. 148 ust. 4 TFUE, a także, w stosownych przypadkach, na poziomie krajowym – krajowe programy reform poparte krajowymi strategiami. EFS+ powinien także przyczyniać się do odpowiednich aspektów realizacji najważniejszych inicjatyw i działań Unii, w szczególności europejskiego programu na rzecz umiejętności oraz europejskiego obszaru edukacji, właściwych zaleceń Rady i innych inicjatyw, takich jak gwarancja dla młodzieży, ścieżki poprawy umiejętności oraz integracja osób długotrwale bezrobotnych.
- (4) W dniu 20 czerwca 2017 r. Rada przyjęła dokument dotyczący zrównoważonej przyszłości Europy, stanowiący odpowiedź Unii na „Agendę ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”. Rada podkreśliła znaczenie dążenia do zrównoważonego rozwoju w trzech wymiarach (gospodarczym, społecznym i środowiskowym) w wyważony i zintegrowany sposób. Konieczne jest uwzględnianie zrównoważonego rozwoju we wszystkich obszarach polityki wewnętrznej i zewnętrznej Unii oraz prowadzenie ambitnej polityki dotyczącej globalnych wyzwań. Rada pozytywnie przyjęła komunikat Komisji pt. „Kolejne kroki w kierunku zrównoważonej przyszłości Europy” z dnia 22 listopada 2016 r. jako pierwszy krok w procesie włączania celów zrównoważonego rozwoju do wszystkich obszarów unijnej polityki i traktowania zrównoważonego rozwoju jako naczelnej zasady kierującej polityką Unii we wszystkich obszarach, w tym za pomocą instrumentów finansowych.
- (5) Unia stoi przed wyzwaniami strukturalnymi wynikającymi z globalizacji gospodarki, przepływów migracyjnych i rosnących zagrożeń dla bezpieczeństwa, procesu przechodzenia na czystą energię, przemian technologicznych, coraz starszej siły roboczej oraz rosnących niedoborów umiejętności i siły roboczej w niektórych sektorach i regionach, odczuwanych zwłaszcza przez MŚP. Uwzględniając zmieniające się realia świata pracy, Unia powinna być przygotowana na bieżące i przyszłe wyzwania i inwestować w odpowiednie umiejętności, zapewniać, by wzrost gospodarczy w większym stopniu sprzyjał włączeniu społecznemu, oraz usprawniać politykę zatrudnienia i politykę społeczną, w tym z uwagi na mobilność pracowników.
- (6) Rozporządzenie (UE) nr [...] ustanawia ramy działania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR),

Funduszu Azylu i Migracji (FAM), Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBU) oraz Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz (IZGW) stanowiącego część Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami (FZZG) i określa, w szczególności, cele polityki i przepisy dotyczące programowania, monitorowania i oceny, zarządzania i kontroli w odniesieniu do funduszy Unii wdrażanych według metody zarządzania dzielonego. Konieczne jest zatem określenie ogólnych celów EFS+ oraz przepisów szczegółowych dotyczących rodzaju działań, które mogą być finansowane przez EFS+.

- (7) Rozporządzenie (UE, Euratom) No [nowe FR] („rozporządzenie finansowe”) określa zasady wykonania budżetu Unii, w tym zasady dotyczące dotacji, nagród, zamówień publicznych, wykonania pośredniego, pomocy finansowej i gwarancji budżetowych. Aby zapewnić spójność we wdrażaniu unijnych programów finansowania, rozporządzenie finansowe ma mieć zastosowanie do działań realizowanych według metody zarządzania bezpośredniego lub pośredniego w ramach EFS+.
- (8) Rodzaje finansowania i metody wdrażania na podstawie tego rozporządzenia powinny być wybierane w zależności od ich możliwości osiągnięcia szczegółowych celów działań i zapewnienia rezultatów, biorąc pod uwagę w szczególności koszty kontroli, obciążenie administracyjne oraz przewidywane ryzyko nieprzestrzegania przepisów. W przypadku dotacji pod uwagę należy wziąć korzystanie z płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i kosztów jednostkowych, a także formę finansowania niepowiązanego z kosztami, przewidzianego w art. 125 ust. 1 rozporządzenia finansowego. Do celów wdrażania środków związanych z integracją społeczno-ekonomiczną obywateli państw trzecich oraz zgodnie z art. 88 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów Komisja może zwracać państwom członkowskim poniesione koszty przy użyciu uproszczonych form kosztów, w tym kwot ryczałtowych.
- (9) Aby usprawnić i uprościć finansowanie oraz stworzyć dodatkowe możliwości synergii przez zastosowanie podejść zintegrowanego finansowania, należy włączyć do jednego EFS+ działania, które były wspierane z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), programu Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI) oraz Programu działań Unii w dziedzinie zdrowia. EFS+ powinien zatem objąć trzy komponenty: komponent EFS+ objęty zarządzaniem dzielonym, komponent „Zatrudnienie i innowacje społeczne” oraz komponent „Zdrowie”. Powinno się to przyczynić do ograniczenia obciążenia administracyjnego związanego z zarządzaniem różnymi funduszami, zwłaszcza w państwach członkowskich, a jednocześnie umożliwić zachowanie prostszych przepisów w odniesieniu do prostszych operacji, takich jak dystrybucja żywności lub podstawowej pomocy materialnej.
- (10) W świetle tego szerszego zakresu EFS+ należy przewidzieć przepisy umożliwiające realizację celów zwiększenia efektywności rynków pracy, wspierania dostępu do dobrej jakości zatrudnienia, kształcenia i szkolenia, promowania włączenia społecznego i zdrowia oraz ograniczania ubóstwa nie tylko według metody zarządzania dzielonego, ale także według metody zarządzania bezpośredniego i pośredniego w ramach komponentów „Zatrudnienie i innowacje społeczne” i „Zdrowie” w przypadku działań wymaganych na poziomie Unii.

- (11) Włączenie Programu działań Unii w dziedzinie zdrowia do EFS+ stworzy też efekt synergii między rozwijaniem i testowaniem inicjatyw i strategii mających na celu poprawę efektywności, odporności i zrównoważonego charakteru systemów ochrony zdrowia, opracowywanych w ramach komponentu „Zdrowie” programu EFS+, a ich wdrażaniem w państwach członkowskich przy użyciu narzędzi zapewnianych przez pozostałe komponenty przewidziane w rozporządzeniu w sprawie EFS+.
- (12) Niniejsze rozporządzenie określa pulę środków finansowych na EFS+. Część tej puli środków finansowych powinna być wykorzystana na działania realizowane według metody zarządzania bezpośredniego i pośredniego w ramach komponentów „Zatrudnienie i innowacje społeczne” oraz „Zdrowie”.
- (13) EFS+ powinien mieć na celu wspieranie zatrudnienia za pomocą aktywnych interwencji umożliwiających (re)integrację na rynku pracy, w szczególności osób młodych, długotrwale bezrobotnych i biernych zawodowo, a także przez promowanie samozatrudnienia i gospodarki społecznej. Celem EFS+ powinno być usprawnienie funkcjonowania rynków pracy przez wspieranie modernizacji instytucji rynku pracy, takich jak publiczne służby zatrudnienia, aby poprawić ich zdolność do zapewniania intensywnych, odpowiednio ukierunkowanych usług poradnictwa pedagogiczno-psychologicznego i zawodowego w okresie szukania pracy i przechodzenia do etapu zatrudnienia, a także ich zdolność do stymulowania mobilności pracowników. EFS+ powinien promować uczestnictwo kobiet w rynku pracy za pomocą środków mających na celu zapewnienie, między innymi, lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym i lepszego dostępu do opieki nad dziećmi. EFS+ powinien też dążyć do zapewnienia zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, aby skuteczniej reagować na zagrożenia zdrowia związane ze zmieniającymi się formami pracy i na potrzeby starzejącej się siły roboczej.
- (14) EFS+ powinien zapewniać wsparcie na poprawę jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich przydatności na rynku pracy, aby sprzyjać nabywaniu kompetencji kluczowych, zwłaszcza umiejętności cyfrowych, których każda osoba potrzebuje do osobistego rozwoju i spełnienia, a także zatrudnienia, włączenia społecznego i aktywnej postawy obywatelskiej. EFS+ powinien wspomagać systemy kształcenia i szkolenia oraz proces przechodzenia do zatrudnienia, wspierać uczenie się przez całe życie i możliwości zatrudnienia oraz przyczyniać się do konkurencyjności i innowacji społecznych i gospodarczych, udzielając wsparcia skalowalnym i trwałym inicjatywom w tych obszarach. Można to osiągnąć na przykład za pomocą uczenia się w miejscu pracy i przyuczania do zawodu, poradnictwa przez całe życie, przewidywania potrzeb w zakresie umiejętności we współpracy z przedsiębiorstwami, aktualnych materiałów szkoleniowych, prognozowania i monitorowania losów absolwentów, szkolenia edukatorów, walidacji efektów uczenia się oraz uznawania kwalifikacji.
- (15) Wsparcie za pośrednictwem EFS+ powinno być wykorzystywane do promowania równego dostępu dla wszystkich, zwłaszcza grup defaworyzowanych, do sprzyjającego włączeniu społecznemu systemu kształcenia i szkolenia, w którym nie ma segregacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem poprzez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po wykształcenie wyższe, a także do edukacji i uczenia się dorosłych, sprzyjając tym samym przenikaniu się sektorów edukacji i szkolenia, zapobiegając wczesnemu kończeniu nauki, podnosząc poziom kompetencji zdrowotnych, wzmacniając powiązania z kształceniem pozaformalnym

i nieformalnym oraz ułatwiając mobilność edukacyjną dla wszystkich. W tym kontekście wspierać należy efekt synergii z programem Erasmus, w szczególności w celu ułatwienia uczestnictwa osób z grup defaworyzowanych w mobilności edukacyjnej.

- (16) EFS+ powinien promować elastyczne możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, zwłaszcza jeżeli chodzi o umiejętności cyfrowe i kluczowe technologie prorozwojowe, w celu wyposażenia ludzi w umiejętności dostosowane do cyfryzacji, transformacji technologicznej, innowacji i przemian społecznych i gospodarczych, ułatwienia im zmiany kariery i mobilności oraz wspierania w szczególności osób dorosłych o niskich kwalifikacjach lub słabo wykształconych, zgodnie z europejskim programem na rzecz umiejętności.
- (17) Efekt synergii z programem „Horyzont Europa” powinien umożliwić EFS+ upowszechnianie i rozwijanie innowacyjnych programów nauczania opracowanych przy wsparciu programu „Horyzont Europa”, aby wyposażać osoby uczące się w umiejętności i kompetencje potrzebne na stanowiskach pracy w przyszłości.
- (18) EFS+ powinien wspierać wysiłki państw członkowskich w walce z ubóstwem, aby przerwać cykl marginalizacji przekazywany z pokolenia na pokolenie oraz promować włączenie społeczne przez zapewnienie wszystkim równych szans, zwalczanie dyskryminacji i przeciwdziałanie nierównościom pod względem stanu zdrowia i dostępu do opieki zdrowotnej. Oznacza to zmobilizowanie szeregu strategii skierowanych do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, bez względu na wiek, w tym do dzieci, zmarginalizowanych społeczności, takich jak Romowie, oraz ubogich pracujących. EFS+ powinien promować aktywne włączenie osób pozostających daleko poza rynkiem pracy, aby zapewnić ich integrację społeczno-ekonomiczną. Należy również wykorzystać EFS+ do zwiększenia szybkiego i równego dostępu do przystępnych cenowo, trwałych i wysokiej jakości usług, takich jak opieka zdrowotna i opieka długoterminowa, zwłaszcza usług opieki rodzinnej i środowiskowej. EFS+ powinien się przyczyniać do modernizacji systemów zabezpieczenia społecznego, w szczególności celem zwiększenia ich dostępności.
- (19) EFS+ powinien się przyczyniać do ograniczenia ubóstwa przez wspieranie krajowych systemów mających na celu łagodzenie niedoboru żywności i deprivacji materialnej, a także promować integrację społeczną osób zagrożonych ryzykiem ubóstwa lub wykluczenia społecznego oraz osób najbardziej potrzebujących. Mając na uwadze cel, aby na poziomie Unii co najmniej 4 % środków z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym przeznaczano na wsparcie osób najbardziej potrzebujących, państwa członkowskie powinny przydzielić co najmniej 2 % swoich krajowych środków z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na zwalczanie form skrajnego ubóstwa, które mają największy wpływ na wykluczenie społeczne, takich jak bezdomność, ubóstwo dzieci i niedobór żywności. Z uwagi na charakter tych operacji i odbiorców końcowych konieczne jest zastosowanie prostszych przepisów do tego rodzaju wsparcia, które przeznacza się na zwalczanie deprivacji materialnej osób najbardziej potrzebujących.
- (20) W świetle nieustającej potrzeby zwiększenia wysiłków na rzecz usprawnienia zarządzania przepływami migracyjnymi w całej Unii oraz aby zapewnić spójne, mocne i konsekwentne wsparcie działaniom na rzecz solidarności i podziału odpowiedzialności, EFS+ powinien zapewniać wsparcie na rzecz integracji społeczno-

ekonomicznej obywateli państw trzecich w uzupełnieniu do działań Funduszu Azylu i Migracji.

- (21) EFS+ powinien wspierać reformy polityczne i systemowe w dziedzinie zatrudnienia, włączenia społecznego, ochrony zdrowia i opieki długoterminowej oraz kształcenia i szkolenia. Aby zwiększyć zgodność z europejskim semestrem, państwa członkowskie powinny przeznaczyć odpowiednią kwotę swoich środków z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na wdrażanie właściwych zaleceń związanych z problemami strukturalnymi, które należy rozwiązywać za pomocą wieloletnich inwestycji wchodzących w zakres EFS+. Komisja i państwa członkowskie powinny zapewniać spójność, koordynację i komplementarność między komponentem objętym zarządzaniem dzielonym i komponentem „Zdrowie” EFS+ a programem wspierania reform, w tym Narzędziem Realizacji Reform i Instrumentem Wsparcia Technicznego. W szczególności Komisja i państwa członkowskie powinny zapewnić, na wszystkich etapach procesu, efektywną koordynację w celu zachowania spójności, komplementarności i synergii różnych źródeł finansowania, w tym pomocy technicznej.
- (22) Aby zapewnić należytą realizację wymiaru socjalnego Europy zgodnie z zasadami zapisanymi w Europejskim filarze praw socjalnych oraz zagwarantować minimalną kwotę środków na pomoc osobom najbardziej potrzebującym, państwa członkowskie powinny przydzielić co najmniej 25 % swoich krajowych środków z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na wspieranie włączenia społecznego.
- (23) Zważywszy na utrzymujące się wysokie poziomy bezrobocia i bierności zawodowej osób młodych w szeregu państw członkowskich i regionów, w szczególności wśród młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się, konieczne jest, aby te państwa nadal inwestowały wystarczające zasoby z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym w działania promujące zatrudnienie osób młodych, w tym za pomocą gwarancji dla młodzieży. W oparciu o działania wspierane z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych w okresie programowania 2014–2020, skierowane do indywidualnych osób, państwa członkowskie powinny dalej wspierać zatrudnienie, edukację, ścieżki reintegracji i działania środowiskowe dla młodych ludzi, w stosownych przypadkach priorytetowo traktując młode osoby długotrwale bezrobotne, bierne zawodowo i znajdujące się w niekorzystnej sytuacji, w tym za pomocą pracy z młodzieżą. Państwa członkowskie powinny też inwestować w środki mające na celu ułatwienie przejścia od etapu nauki szkolnej do etapu zatrudnienia, a także reformę i dostosowanie służb zatrudnienia, aby zapewniały młodym ludziom stosowną do potrzeb pomoc. Państwa te powinny zatem przydzielić co najmniej 10 % swoich krajowych zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na wsparcie zdolności do zatrudnienia młodych ludzi.
- (24) Państwa członkowskie powinny zapewnić koordynację i komplementarność działań wspieranych z tych funduszy.
- (25) Zgodnie z art. 349 TFUE i art. 2 protokołu nr 6 do Aktu przystąpienia z 1994 r. regiony najbardziej oddalone oraz północne słabo zaludnione regiony są uprawnione do specyficznych środków w ramach wspólnej polityki i programów UE. Z uwagi na stałe ograniczenia regiony te wymagają specjalnego wsparcia.

- (26) Sprawna i skuteczna realizacja działań wspieranych z EFS+ zależy od dobrego zarządzania i partnerstwa między wszystkimi podmiotami na właściwych szczeblach władzy terytorialnej a podmiotami społeczno-ekonomicznymi, w szczególności partnerami społecznymi i społeczeństwem obywatelskim. Niezbędne jest zatem, aby państwa członkowskie zachęcały partnerów społecznych i społeczeństwo obywatelskie do uczestnictwa we wdrażaniu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym.
- (27) Aby lepiej przygotować politykę na zmiany społeczne oraz wspierać innowacje społeczne i do nich zachęcać, niezwykle istotne jest wsparcie dla innowacji społecznych. W szczególności testowanie i ocena innowacyjnych rozwiązań jeszcze przed zastosowaniem ich na dużą skalę ma kluczowe znaczenie dla poprawy skuteczności polityk, a zatem uzasadnia szczególne wsparcie ze strony EFS+.
- (28) Państwa członkowskie i Komisja powinny zapewnić, aby EFS+ przyczyniał się do promowania równości kobiet i mężczyzn zgodnie z art. 8 TFUE, aby zwiększać równe traktowanie i szanse kobiet i mężczyzn we wszystkich obszarach, w tym pod względem uczestnictwa w rynku pracy, zasad i warunków zatrudnienia oraz przebiegu kariery zawodowej. Powinny też zagwarantować, aby EFS+ wspierał równe szanse dla wszystkich bez dyskryminacji, zgodnie z art. 10 TFUE, oraz promował włączenie społeczne osób niepełnosprawnych na równi z innymi osobami, a także przyczyniał się do wdrożenia Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ONZ. Zasady te należy brać pod uwagę we wszystkich wymiarach i na wszystkich etapach przygotowania, monitorowania, realizacji i oceny programów, w sposób terminowy i spójny, a jednocześnie zapewniać podejmowanie działań szczególnych promujących równość płci i równe szanse. EFS+ powinien też promować przechodzenie od opieki rezydencjalnej lub instytucjonalnej do opieki opartej na rodzinie i społeczności, zwłaszcza w przypadku osób, które spotykają się z dyskryminacją z wielu przyczyn jednocześnie. EFS+ nie powinien wspierać żadnych działań przyczyniających się do segregacji lub wykluczenia społecznego. Rozporządzenie (UE) nr [przyszłe rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] przewiduje, że zasady kwalifikowalności wydatków mają być ustalane na szczeblu krajowym, z pewnymi wyjątkami wymagającymi określenia przepisów szczegółowych w odniesieniu do komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym.
- (29) Aby ograniczyć obciążenie administracyjne związane z gromadzeniem danych, w przypadkach gdy takie dane są dostępne w rejestrach, państwa członkowskie powinny pozwolić instytucjom zarządzającym na gromadzenie danych z rejestrów.
- (30) W odniesieniu do przetwarzania danych osobowych w ramach niniejszego rozporządzenia krajowi administratorzy danych wykonują swoje zadania do celów niniejszego rozporządzenia zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679¹⁶.
- (31) Eksperymenty społeczne polegają na testowaniu projektów o niewielkiej skali, co umożliwia zebranie dowodów sprawdzających wykonalność innowacji społecznych. Powinna istnieć możliwość rozwijania wykonalnych idei na szerszą skalę lub w innych kontekstach przy wsparciu finansowym z EFS+ oraz z innych źródeł.

16

- (32) W rozporządzeniu w sprawie EFS+ określono przepisy mające na celu umożliwienie pracownikom swobody przemieszczania się na niedyskryminacyjnych zasadach przez zagwarantowanie ścisłej współpracy centralnych służb zatrudnienia państw członkowskich oraz ich współpracy z Komisją. Europejska sieć służb zatrudnienia powinna promować lepsze funkcjonowanie rynków pracy przez ułatwianie transgranicznej mobilności pracowników i zapewnianie większej przejrzystości informacji na rynkach pracy. W zakres EFS+ wchodzi również rozwijanie i wspieranie ukierunkowanych programów mobilności mających na celu obsadzanie wolnych miejsc pracy w tych obszarach rynku, w których zidentyfikowano braki.
- (33) Brak dostępu do finansowania dla mikroprzedsiębiorstw, gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych jest jedną z głównych przeszkód dla zakładania przedsiębiorstw, w szczególności wśród osób najbardziej oddalonych od rynku pracy. W rozporządzeniu w sprawie EFS+ zawarto przepisy służące stworzeniu rynkowego ekosystemu w celu zwiększenia źródeł i dostępności finansowania dla przedsiębiorstw społecznych, a także zaspokojenia potrzeb osób, które tego najbardziej potrzebują, w szczególności osób bezrobotnych, kobiet i osób wymagających szczególnego traktowania, które chcą założyć lub rozwijać mikroprzedsiębiorstwo. Ten cel będzie również realizowany za pomocą instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych w ramach segmentu inwestycji społecznych i umiejętności Funduszu InvestEU.
- (34) Podmioty działające na rynku inwestycji społecznych, w tym organizacje charytatywne, mogą odgrywać decydującą rolę w osiąganiu kilku celów EFS+, ponieważ oferują one finansowanie, jak również innowacyjne i uzupełniające podejścia do walki z wykluczeniem społecznym i ubóstwem, ograniczając bezrobocie i przyczyniając się do wypełniania celów zrównoważonego rozwoju ONZ. Te podmioty charytatywne, takie jak fundacje i darczyńcy, powinny w stosownych przypadkach być zaangażowane w działania EFS+, zwłaszcza mające na celu rozwijanie ekosystemu rynku inwestycji społecznych.
- (35) Zgodnie z art. 168 TFUE przy określaniu i wdrażaniu wszystkich polityk i działań Unii należy zapewnić wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego. Unia ma uzupełniać i wspierać krajowe polityki zdrowotne, zachęcać do współpracy pomiędzy państwami członkowskimi i promować koordynację pomiędzy ich programami, przy zachowaniu pełnej odpowiedzialności państw członkowskich za kształtowanie własnej polityki zdrowotnej oraz organizację i świadczenie usług zdrowotnych i opieki medycznej.
- (36) Zapewnienie, aby ludzie byli dłużej zdrowi i aktywni, oraz umożliwienie im aktywnego dbania o własne zdrowie będzie miało pozytywny wpływ na zdrowie, zmniejszenie nierówności pod względem stanu zdrowia i dostępu do opieki zdrowotnej, jakość życia, wydajność, konkurencyjność i włączenie społeczne, a jednocześnie przyczyni się do ograniczenia presji na budżety krajowe. Komisja z zaangażowaniem pomaga państwom członkowskim w osiąganiu ich celów zrównoważonego rozwoju, w szczególności celu 3: „Zapewnienie zdrowego życia wszystkim ludziom w każdym wieku oraz promowanie dobrobytu”¹⁷.
- (37) Dowody naukowe oraz wspólne wartości i zasady systemów ochrony zdrowia Unii Europejskiej przedstawione w konkluzjach Rady z dnia 2 czerwca 2006 r. powinny

¹⁷

COM (2016) 739 final.

pomagać w procesie decyzyjnym dotyczącym planowania innowacyjnych, efektywnych i odpornych systemów ochrony zdrowia oraz zarządzania nimi, wspierając narzędzia zapewniające powszechny dostęp do dobrej jakości opieki zdrowotnej oraz dobrowolne wdrażanie na szerszą skalę najlepszych praktyk.

- (38) Komponent „Zdrowie” EFS+ powinien się przyczyniać do profilaktyki zdrowotnej przez całe życie obywateli Unii i do promocji zdrowia przez działania dotyczące czynników ryzyka dla zdrowia, takich jak: palenie tytoniu i narażenie na wtórny dym tytoniowy, szkodliwe używanie alkoholu, stosowanie niedozwolonych środków odurzających, szkodliwe dla zdrowia skutki zażywania narkotyków, niezdrowe nawyki żywieniowe i brak aktywności fizycznej, a także wspierać środowisko sprzyjające zdrowemu stylowi życia, uzupełniając działania państw członkowskich zgodnie z właściwymi strategiami. Komponent „Zdrowie” EFS+ powinien upowszechniać efektywne modele zapobiegania chorobom, innowacyjne technologie i nowe modele i rozwiązania biznesowe, aby przyczyniać się do innowacyjnych, wydajnych i trwałych systemów ochrony zdrowia w państwach członkowskich i ułatwiać Europejczykom dostęp do lepszej i bardziej bezpiecznej opieki zdrowotnej.
- (39) Choroby zakaźne są przyczyną ponad 80 % przypadków przedwczesnych zgonów w Unii; skuteczna profilaktyka zdrowotna ma wiele aspektów transgranicznych. Równolegle, Parlament Europejski i Rada podkreśliły potrzebę zminimalizowania skutków dla zdrowia poważnych zagrożeń transgranicznych, takich jak choroby zakaźne i inne zagrożenia biologiczne, chemiczne, środowiskowe i o nieznanym pochodzeniu, przez wspieranie budowania zdolności w zakresie gotowości i reagowania na sytuacje wyjątkowe.
- (40) Kluczowe znaczenie dla efektywności systemów opieki zdrowotnej i dla zdrowia obywateli ma ograniczenie problemu zakażeń wywołanych lekoopornymi drobnoustrojami oraz zakażeń związanych z opieką zdrowotną, a także zapewnienie dostępności skutecznych środków przeciwdrobnoustrojowych.
- (41) Komisja przedstawiła niedawno wniosek¹⁸ dotyczący oceny technologii medycznych, aby wesprzeć współpracę w zakresie oceny technologii medycznych na poziomie unijnym w celu poprawy dostępności innowacyjnych technologii medycznych dla pacjentów w całej UE, lepszego wykorzystania dostępnych zasobów i zwiększenia przewidywalności biznesowej.
- (42) Biorąc pod uwagę specyficzny charakter niektórych celów objętych komponentem „Zdrowie” EFS+ i rodzaj działań w ramach tego komponentu, właściwe organy państwa członkowskiego są najbardziej kompetentne, aby realizować takie działania. Te organy, wyznaczone przez same państwa członkowskie, powinny zatem zostać uznane za beneficjentów do celów art. [195] [nowego rozporządzenia finansowego] i organom tym należy przyznawać dotacje bez uprzedniego ogłaszania zaproszenia do składania wniosków.
- (43) Europejskie sieci referencyjne skupiają świadczeniodawców opieki zdrowotnej z całej Europy, aby wspólnie przeciwdziałać rzadkim, w niewielkim stopniu rozpowszechnionym i złożonym chorobom, które wymagają wysoce specjalistycznego

¹⁸ COM(2018) 51 final

leczenia i skoncentrowania wiedzy i zasobów. Europejskie sieci referencyjne są zatwierdzane przez Radę państw członkowskich europejskich sieci referencyjnych przy zastosowaniu procedury określonej przez Komisję w decyzji wykonawczej 2014/287/UE z dnia 10 marca 2014 r. Sieci te powinny zatem zostać uznane za beneficjentów do celów art. [195] [nowego rozporządzenia finansowego] i dotacje dla tych sieci należy przyznawać bez uprzedniego ogłaszania zaproszenia do składania wniosków.

- (44) Prawodawstwo UE w dziedzinie zdrowia ma bezpośredni wpływ na życie obywateli, efektywność i odporność systemów ochrony zdrowia oraz dobre funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Ramy prawne dotyczące produktów i technologii medycznych (produkty lecznicze, wyroby medyczne i substancje pochodzenia ludzkiego), a także prawodawstwo dotyczące wyrobów tytoniowych, praw pacjentów w transgranicznej opiece zdrowotnej oraz poważnych transgranicznych zagrożeń zdrowia mają zasadnicze znaczenie dla ochrony zdrowia w UE. Podczas realizacji celów zdrowotnych rozporządzenie, jak również jego wdrożenie i egzekwowanie, muszą być dostosowane do innowacji i postępów naukowych, a także przemian społecznych w tym obszarze. Konieczne jest zatem nieustające rozwijanie podstaw naukowych potrzebnych do wdrażania prawodawstwa o tak naukowym charakterze.
- (45) W celu realizacji komponentu „Zdrowie”, aby maksymalnie zwiększyć skuteczność i efektywność działań na szczeblu unijnym i międzynarodowym, należy rozwijać współpracę z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Organizacja Narodów Zjednoczonych i jej wyspecjalizowane agencje, w szczególności Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), jak również z Radą Europy i Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).
- (46) Mając na uwadze znaczenie przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie z zobowiązaniami Unii na rzecz realizacji porozumienia paryskiego i celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych, niniejsze rozporządzenie przyczyni się do uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu w polityce Unii i do osiągnięcia celu ogólnego, w ramach którego wydatki na realizację celów klimatycznych w budżecie UE mają sięgnąć 25 %. Stosowne działania zostaną określone na etapie przygotowania i realizacji oraz ponownie ocenione w kontekście oceny śródkresowej.
- (47) Zgodnie z art. [94 decyzji Rady 2013/755/UE¹⁹] osoby i podmioty mające siedzibę w krajach i terytoriach zamorskich (KTZ) kwalifikują się do finansowania z zastrzeżeniem zasad i celów komponentów „Zatrudnienie i innowacje społeczne” i „Zdrowie” oraz ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dane KTZ są powiązane.
- (48) Kraje trzecie będące członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) mogą uczestniczyć w programach Unii w ramach współpracy ustanowionej na mocy Porozumienia EOG, które przewiduje wprowadzenie w życie programów w drodze decyzji wydanej na mocy tego porozumienia. Do niniejszego rozporządzenia należy wprowadzić odpowiedni przepis szczegółowy przyznający niezbędne uprawnienia

¹⁹ Decyzja Rady 2013/755/UE z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską („decyzja o stowarzyszeniu zamorskim”) (Dz.U. L 344 z 19.12.2013, s. 1).

i prawa dostępu właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu, Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych oraz Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu, pozwalające im na całościowe wykonywanie ich odpowiednich kompetencji.

- (49) Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013²⁰, rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95²¹, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96²² i rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939²³ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, zgodnie z rozporządzeniem finansowym i innymi mającymi zastosowanie przepisami, w tym środków zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i dochodzenia, a także odzyskiwania środków straconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania sankcji administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia administracyjne, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycie finansowe, korupcja lub jakiekolwiek inne przestępstwo, naruszające interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) może prowadzić dochodzenia i ścigać nadużycia finansowe w UE i inne przestępstwa naruszające interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371²⁴. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, w pełni współpracują w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznają konieczne prawa i dostęp Komisji, OLAF-owi, EPPO i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu (ETO) oraz zapewniają, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.
- (50) Do niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają horyzontalne przepisy finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Przepisy te, ustanowione rozporządzeniem finansowym, określają w szczególności procedurę ustanawiania i wykonania budżetu w drodze dotacji, zamówień, nagród i wykonania pośredniego oraz przewidują kontrole wykonywania obowiązków przez podmioty upoważnione do działań

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

²¹ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

²² Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

²³ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

²⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

finansowych. Przepisy przyjęte na podstawie art. 322 TFUE dotyczą również ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich, jako że poszanowanie praworządności jest niezbędnym warunkiem wstępnym należytego zarządzania finansami i skutecznego unijnego finansowania.

- (51) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, mianowicie zwiększanie efektywności rynków pracy i wspieranie dostępu do dobrej jakości zatrudnienia, poprawa dostępu do kształcenia i szkolenia i ich jakości, promowanie włączenia społecznego i zdrowia oraz ograniczanie ubóstwa, a także działania w ramach komponentu „Zatrudnienie i innowacje społeczne” oraz „Zdrowie” nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (52) W celu zmiany niektórych, innych niż istotne, elementów niniejszego rozporządzenia uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej należy przekazać Komisji w odniesieniu do zmiany i uzupełnienia załączników zawierających wskaźniki. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (53) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do wzoru ustrukturyzowanego badania dotyczącego odbiorców końcowych z uwagi na charakter tego modelu powinny być wykonywane zgodnie z procedurą doradczą przewidzianą w art. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011²⁵,

²⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Część I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+).

Określa ono cele EFS+, budżet na lata 2021–2027, metody wdrażania, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.

Artykuł 2

Definicje

1. Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „środki towarzyszące” oznaczają działania wykraczające poza dystrybucję żywności lub podstawowej pomocy materialnej, mające na celu zmniejszenie wykluczenia społecznego, takie jak kierowanie osób do służb świadczących usługi społeczne i świadczenie takich usług bądź udzielanie porad dotyczących gospodarowania budżetem domowym;
- 2) „państwo stowarzyszone” oznacza państwo trzecie, które jest stroną umowy z Unią, umożliwiającej jego udział w komponentach „Zatrudnienie i innowacje społeczne” oraz „Zdrowie” EFS+ zgodnie z art. 30;
- 3) „podstawowa pomoc materialna” oznacza towary, które zaspokajają podstawowe potrzeby człowieka i są niezbędne do godnego życia, takie jak odzież, środki higieny i materiały szkolne;
- 4) „działania łączone” oznaczają działania wspierane z budżetu Unii, w tym działania w ramach instrumentów łączonych zgodnie z art. 2 pkt 6 rozporządzenia finansowego, łączące bezzwrotne formy wsparcia lub instrumenty finansowe z budżetu Unii ze zwrotnymi formami wsparcia z instytucji finansowania rozwoju lub innych publicznych instytucji finansowych, a także z komercyjnych instytucji finansowych i od inwestorów;
- 5) „wspólne wskaźniki rezultatu bezpośredniego” oznaczają wspólne wskaźniki rezultatu, które mierzą skutki w okresie czterech tygodni od dnia zakończenia udziału w operacji przez uczestnika (data wyjścia);

- 6) „wspólne wskaźniki rezultatu długoterminowego” oznaczają wspólne wskaźniki rezultatu, które mierzą skutki po upływie sześciu miesięcy od dnia zakończenia udziału w operacji przez uczestnika;
- 7) „koszty zakupu żywności lub podstawowej pomocy materialnej” oznaczają rzeczywiste koszty związane z zakupem żywności lub podstawowej pomocy materialnej przez beneficjenta i nie są ograniczone do ceny żywności lub podstawowej pomocy materialnej;
- 8) „odbiorca końcowy” oznacza osobę lub osoby najbardziej potrzebujące, które otrzymują wsparcie określone w art. 4 ust. 1 ppkt (xi);
- 9) „kryzys zdrowotny” oznacza każdą sytuację kryzysową powszechnie uznaną za zagrożenie i posiadającą aspekt zdrowotny, która wymaga pilnego działania ze strony władz w warunkach niepewności;
- 10) „podmiot prawny” oznacza każdą osobę fizyczną lub osobę prawną utworzoną – i uznawaną za taką – na mocy prawa krajowego, unijnego lub międzynarodowego, która ma osobowość prawną i która może – działając w swoim własnym imieniu – wykonywać prawa i podlegać obowiązkom;
- 11) „mikrofinansowanie” obejmuje gwarancje, mikrokredyty, finansowanie kapitałowe i quasi-kapitałowe, połączone z towarzyszącymi usługami rozwoju biznesu, takimi jak doradztwo indywidualne, szkolenie i mentoring, przeznaczone dla osób i mikroprzedsiębiorstw mających trudności z dostępem do kredytów do celów działalności zawodowej lub przynoszącej dochody;
- 12) „mikroprzedsiębiorstwo” oznacza przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 10 pracowników i którego obrót roczny lub bilans roczny wynosi mniej niż 2 000 000 EUR;
- 13) „osoby najbardziej potrzebujące” oznaczają osoby fizyczne, w tym osoby indywidualne, rodziny, gospodarstwa domowe lub grupy złożone z takich osób, których potrzeba uzyskania pomocy została stwierdzona na podstawie obiektywnych kryteriów określonych przez właściwe organy krajowe w konsultacji z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, przy jednoczesnym unikaniu konfliktu interesów, i zatwierdzonych przez te właściwe organy krajowe oraz mogących zawierać elementy, które umożliwiają dotarcie do osób najbardziej potrzebujących na pewnych obszarach geograficznych;
- 14) „wartość odniesienia” oznacza wartość służącą określeniu celów w zakresie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników rezultatu, opartą na istniejących lub wcześniejszych podobnych interwencjach;
- 15) „przedsiębiorstwo społeczne” oznacza przedsiębiorstwo, niezależnie od formy prawnej, lub osobę fizyczną, które:
- a) zgodnie z umową spółki, statutem spółki lub jakimkolwiek innym dokumentem prawnym, który może skutkować odpowiedzialnością na podstawie przepisów państwa członkowskiego siedziby, ma za główny cel społeczny raczej osiągnięcie wymiernych, pozytywnych skutków społecznych, niż generowanie zysków do innych celów, oraz świadczy usługi lub wytwarza towary przynoszące korzyści społeczne, bądź stosuje metody produkcji towarów lub świadczenia usług, które urzeczywistniają cele społeczne;

- b) wykorzystuje swoje zyski przede wszystkim do osiągnięcia swojego podstawowego celu społecznego i posiada określone procedury i zasady dotyczące podziału zysków, które gwarantują, że taki podział nie wpływa negatywnie na podstawowy cel społeczny;
- c) jest zarządzane w przedsiębiorczy, odpowiedzialny i przejrzysty sposób, w szczególności przez zaangażowanie pracowników, klientów i zainteresowanych stron, których dotyczy działalność gospodarcza prowadzona przez przedsiębiorstwo;

16) „innowacje społeczne” oznaczają działania, które zarówno w odniesieniu do swych celów, jak i środków mają społeczny charakter, a w szczególności działania odnoszące się do rozwoju i realizacji nowych idei (dotyczących produktów, usług i modeli), które jednocześnie zaspokajają potrzeby społeczne i tworzą nowe relacje społeczne lub współpracę i w ten sposób przynoszą korzyści dla społeczeństwa oraz zwiększają jego zdolność do działania;

17) „eksperymenty społeczne” oznaczają interwencje w zakresie polityki, które zapewniają innowacyjne działania w odpowiedzi na potrzeby społeczne i są realizowane na małą skalę i w warunkach zapewniających możliwość oceny ich wpływu, zanim zostaną wdrożone w innych kontekstach lub w większej skali, jeżeli ich wyniki okażą się przekonujące;

18) „kompetencje kluczowe” oznaczają wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne wszystkim ludziom, na każdym etapie życia, do osobistego rozwoju i spełnienia, zatrudnienia, włączenia społecznego i aktywnej postawy obywatelskiej. Kompetencje kluczowe to: umiejętność czytania i pisanie; wielojęzyczność; nauki przyrodnicze, technologia, inżynieria i matematyka; umiejętności cyfrowe; umiejętności personalne, społeczne i zdolność do uczenia się; postawa obywatelska; przedsiębiorczość; świadomość i ekspresja kulturalna;

19) „państwo trzecie” oznacza państwo, które nie jest członkiem Unii Europejskiej.

2. Definicje zawarte w art. [2] [przyszłego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów] mają również zastosowanie do komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym.

Artykuł 3

Ogólne cele i metody wdrażania

Celem EFS+ jest wspieranie państw członkowskich w dążeniu do wysokich poziomów zatrudnienia, sprawiedliwej ochrony socjalnej oraz wykwalifikowanej i odpornej siły roboczej przygotowanej na przyszły świat pracy, zgodnie z zasadami określonymi w Europejskim filarze praw socjalnych proklamowanym przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r.

EFS+ wnosi wartość dodaną oraz wspiera i uzupełnia politykę państw członkowskich w celu zapewnienia równych szans, dostępu do zatrudnienia, sprawiedliwych warunków pracy, ochrony socjalnej, włączenia społecznego i wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi.

EFS+ jest wdrażany:

a) według metody zarządzania dzielonego w odniesieniu do części pomocy, która odpowiada celom szczegółowym wskazanym w art. 4 ust. 1 (komponent EFS+ objęty zarządzaniem dzielonym), oraz

b) według metody zarządzania bezpośredniego i pośredniego w odniesieniu do części pomocy, która odpowiada celom wskazanym w art. 4 ust. 1 i art. 23 (komponent „Zatrudnienie i innowacje społeczne”), oraz w odniesieniu do części pomocy, która odpowiada celom wskazanym w art. 4 ust. 1 i 3 i art. 26 (komponent „Zdrowie”).

Artykuł 4

Cele szczegółowe

1. EFS+ wspiera następujące cele szczegółowe w obszarach polityki dotyczących zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i zdrowia, przez co przyczynia się również do celu polityki – „Europa o silniejszym wymiarze społecznym – wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych” – określonego w art. [4] [przyszłego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów]:

(i) poprawa dostępu do zatrudnienia dla wszystkich osób poszukujących pracy, zwłaszcza osób młodych i długotrwale bezrobotnych, oraz dla osób biernych zawodowo, a jednocześnie promowanie samozatrudnienia i gospodarki społecznej;

(ii) modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy, zmian w karierze zawodowej i mobilności;

(iii) wspieranie uczestnictwa kobiet w rynku pracy; lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym dostępu do opieki nad dziećmi; zdrowego i dobrze przystosowanego środowiska pracy, w którym przeciwdziała się czynnikom ryzyka dla zdrowia; dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian oraz aktywnego i zdrowego starzenia się;

(iv) poprawa jakości, efektywności i przydatności na rynku pracy systemów kształcenia i szkolenia w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności cyfrowych;

(v) wspieranie dostępności i możliwości ukończenia dobrej jakości kształcenia i szkolenia, sprzyjających włączeniu społecznemu, na równych zasadach dla wszystkich, zwłaszcza grup defaworyzowanych, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich;

(vi) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości poprawy umiejętności i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian kariery i promowanie mobilności zawodowej;

- (vii) wspieranie aktywnego włączenia społecznego, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie;
- (viii) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich i społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie;
- (ix) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług; modernizacja systemów zabezpieczenia społecznego, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej; poprawa dostępności, efektywności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej;
- (x) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci;
- (xi) przeciwdziałanie deprivacji materialnej przez udzielanie pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej osobom najbardziej potrzebującym, w tym przy użyciu środków towarzyszących.

2. Przez działania realizowane w ramach komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, mając na celu osiągnięcie celów szczegółowych, o których mowa w ust. 1, EFS+ przyczynia się także do innych celów polityki wymienionych w art. [4] [przyszłego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów], a w szczególności dotyczących:

1. bardziej inteligentnej Europy przez rozwijanie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji i kluczowych technologii prorozwojowych, transformację przemysłową, współpracę sektorową w zakresie umiejętności i przedsiębiorczości, szkolenie naukowców, tworzenie sieci kontaktów i partnerstw między instytucjami szkolnictwa wyższego, placówkami kształcenia i szkolenia zawodowego, ośrodkami badawczymi i technologicznymi oraz przedsiębiorstwami i klastrami, wsparcie dla mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw oraz na rzecz gospodarki społecznej;

2. bardziej przyjaznej dla środowiska niskoemisyjnej Europy przez usprawnianie systemów kształcenia i szkolenia niezbędnych do dostosowania umiejętności i kwalifikacji do potrzeb rynku pracy, poprawę umiejętności wszystkich, w tym siły roboczej, tworzenie nowych miejsc pracy w sektorach związanych ze środowiskiem, klimatem i energią oraz biogospodarcę.

3. W ramach komponentu „Zdrowie” EFS+ wspiera promocję zdrowia i profilaktykę zdrowotną, przyczynia się do efektywności, dostępności i odporności systemów ochrony zdrowia, zwiększa bezpieczeństwo opieki zdrowotnej, ogranicza nierówności pod względem stanu zdrowia i dostępu do opieki zdrowotnej, chroni obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowia oraz wspiera prawodawstwo UE w dziedzinie zdrowia.

Artykuł 5

Budżet

1. Całkowita pula środków finansowych na EFS+ na lata 2021–2027 wynosi 101 174 000 000 EUR w cenach bieżących.

2. Część puli środków finansowych na komponent EFS+ objęty zarządzaniem dzielonym w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” wynosi 100 000 000 000 EUR w cenach bieżących lub 88 646 194 590 EUR w cenach z 2018 r., z czego kwota 200 000 000 EUR w cenach bieżących lub 175 000 000 EUR w cenach z 2018 r. jest przydzielona na współpracę transnarodową na rzecz innowacyjnych rozwiązań, o której mowa w art. 23 pkt. (i), zaś kwota 400 000 000 EUR w cenach bieżących lub 376 928 934 EUR w cenach z 2018 r. jest przeznaczona jako dodatkowe finansowanie na rzecz regionów najbardziej oddalonych, wymienionych w art. 349 TFUE, oraz regionów na poziomie NUTS 2 spełniających kryteria określone w art. 2 Protokołu nr 6 do Aktu przystąpienia z 1994 r.
3. Pula środków finansowych na komponent „Zatrudnienie i innowacje społeczne” i komponent „Zdrowie” na lata 2021–2027 wynosi 1 174 000 000 EUR w cenach bieżących.
4. Orientacyjny podział kwoty, o której mowa w ust. 3, jest następujący:
 - a) 761 000 000 EUR na wdrażanie komponentu „Zatrudnienie i innowacje społeczne”;
 - b) 413 000 000 EUR na wdrażanie komponentu „Zdrowie”.
5. Kwoty, o których mowa w ust. 3 i 4, mogą być również wykorzystane na pomoc techniczną i administracyjną w ramach realizacji programów, np. działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrolę, audyt i ocenę, w tym na systemy informatyczne dla przedsiębiorstw.

Artykuł 6

Równość mężczyzn i kobiet i równość szans oraz niedyskryminacja

1. Wszystkie programy realizowane w ramach komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, jak również operacje wspierane z komponentów „Zatrudnienie i innowacje społeczne” i „Zdrowie” zapewniają równość mężczyzn i kobiet na wszystkich etapach przygotowania, realizacji, monitorowania i oceny. Wspierają także równe szanse dla wszystkich, bez dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, na wszystkich etapach przygotowania, realizacji, monitorowania i oceny.
2. Państwa członkowskie i Komisja wspierają również konkretne ukierunkowane działania promujące zasady, o których mowa w ust. 1, w ramach wszystkich celów EFS+, w tym celu dotyczącego przejścia od opieki rezydencjalnej lub instytucjonalnej do opieki opartej na rodzinie i społeczności.

Część II – Wdrażanie w ramach komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym

Rozdział I

Wspólne przepisy dotyczące programowania

Artykuł 7

Spójność i koncentracja tematyczna

1. Państwa członkowskie koncentrują zasoby EFS+ objęte zarządzaniem dzielonym na interwencjach, które dotyczą wyzwań wskazanych w ich krajowych programach reform, europejskim semestrze i odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów, przyjętych zgodnie z art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4 TFUE, oraz uwzględniają zasady i prawa określone w Europejskim filarze praw socjalnych.

Państwa członkowskie, a w stosownych przypadkach Komisja, zwiększają efekt synergii oraz zapewniają koordynację i spójność EFS+ z innymi unijnymi funduszami, programami i instrumentami, takimi jak Erasmus, Fundusz Azylu i Migracji oraz program wspierania reform, w tym Narzędzie Realizacji Reform i Instrument Wsparcia Technicznego, zarówno na etapie planowania, jak i podczas wdrażania, oraz komplementarność wobec tych funduszy, programów i instrumentów. Państwa członkowskie, a w stosownych przypadkach Komisja, optymalizują mechanizmy koordynacji, aby uniknąć powielania działań, oraz zapewniają ścisłą współpracę między podmiotami odpowiedzialnymi za wdrażanie, aby realizować spójne i usprawnione działania wspierające.

2. Państwa członkowskie przydzielają odpowiednią kwotę swoich środków z EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym na działania związane z wyzwaniami wskazanymi we właściwych zaleceniach dla poszczególnych krajów przyjętych zgodnie z art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4 TFUE oraz w europejskim semestrze, a wchodzące w zakres EFS+ określony w art. 4.

3. Państwa członkowskie przydzielają co najmniej 25 % swoich środków z EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym na cele szczegółowe polityki włączenia społecznego, określone w art. 4 ust. 1 ppkt (vii)–(xi), w tym na wspieranie integracji społeczno-ekonomicznej obywateli państw trzecich.

4. Państwa członkowskie przydzielają co najmniej 2 % swoich środków z EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym na cel szczegółowy dotyczący przeciwdziałania deprywacji materialnej, określony w art. 4 ust. 1 ppkt (xi).

W należycie uzasadnionych przypadkach środki przydzielone na cel szczegółowy określony w art. 4 ust. 1 ppkt (x) i przeznaczone dla osób najbardziej potrzebujących mogą zostać uwzględnione przy sprawdzaniu zgodności z wynoszącym co najmniej 2 % minimalnym przydziałem środków, określonym w niniejszym ustępie, akapit pierwszy.

5. Państwa członkowskie, w których odsetek ludzi młodych w wieku od 15 do 29 lat niekształcących się, niepracujących ani nieszkolących się przekracza średnią unijną w 2019 r. według danych Eurostatu, przydzielają co najmniej 10 % swoich środków z EFS+ objętych

zarządzaniem dzielonym na lata 2021–2025 na ukierunkowane działania i reformy strukturalne mające na celu wspieranie zatrudnienia ludzi młodych, przechodzenia od nauki do zatrudnienia, ścieżek powrotu do nauki lub szkolenia oraz kształcenia wyrównawczego, zwłaszcza w kontekście wdrażania gwarancji dla młodzieży.

Podczas programowania środków z EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym na lata 2026 i 2027 w połowie okresu programowania zgodnie z art. [14] [przyszłego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów] państwa członkowskie, w których odsetek ludzi młodych w wieku od 15 do 29 lat niekształcących się, niepracujących ani nieszkolących się przekracza średnią unijną w 2024 r. według danych Eurostatu, przydzielają co najmniej 10 % swoich środków z EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym na lata 2026–2027 na wspomniane wyżej działania.

Regiony najbardziej oddalone, które spełniają warunki określone w akapitach pierwszym i drugim, przydzielają co najmniej 15 % środków z EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym w swoich programach na ukierunkowane działania określone w akapicie pierwszym. Ta alokacja środków jest uwzględniana podczas sprawdzania zgodności z minimalną wartością procentową na poziomie krajowym określoną w akapitach pierwszym i drugim.

Podczas realizacji wspomnianych działań państwa członkowskie priorytetowo traktują osoby młode bierne zawodowo i długotrwale bezrobotne oraz wprowadzają ukierunkowane środki dotarcia do tych młodych ludzi.

6. Ust. 2–5 nie mają zastosowania do dodatkowej alokacji środków o specjalnym przeznaczeniu, którą otrzymują regiony najbardziej oddalone i regiony na poziomie NUTS 2 spełniające kryteria określone w art. 2 Protokołu nr 6 do Aktu przystąpienia z 1994 r.

7. Ust. 1–5 nie mają zastosowania do pomocy technicznej.

Artykuł 8

Partnerstwo

1. Każde państwo członkowskie zapewnia odpowiednie uczestnictwo partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w realizacji polityk zatrudnienia, edukacji i włączenia społecznego wspieranych z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym.

2. Państwa członkowskie przydzielają odpowiednią kwotę środków z EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym w każdym programie na budowanie zdolności partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Artykuł 9

Przeciwdziałanie deprivacji materialnej

Środki, o których mowa w art. 7 ust. 4, są programowane w ramach odrębnego priorytetu lub programu.

Artykuł 10

Wsparcie na zatrudnienie ludzi młodych

Wsparcie zgodnie z art. 7 ust. 5 jest programowane w ramach odrębnego priorytetu i przeznaczone na cel szczegółowy określony w art. 4 ust. 1 ppkt (i).

Artykuł 11

Wsparcie na realizację właściwych zaleceń dla poszczególnych krajów

Działania dotyczące wyzwań wskazanych we właściwych zaleceniach dla poszczególnych krajów i w europejskim semestrze, o których mowa w art. 7 ust. 2, są programowane w ramach jednego lub większej liczby odrębnych priorytetów.

Rozdział II

Ogólne wsparcie z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym

Artykuł 12

Zakres

Rozdział ten ma zastosowanie do wsparcia z EFS+ na podstawie art. 4 ust. 1 ppkt (i)–(x), w przypadku gdy jest ono wdrażane według metody zarządzania dzielonego („wsparcie ogólne z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym”).

Artykuł 13

Działania innowacyjne

1. Państwa członkowskie wspierają działania w zakresie innowacji i eksperymentów społecznych lub umacniają podejścia oddolne oparte na partnerstwach z udziałem organów publicznych, sektora prywatnego i społeczeństwa obywatelskiego, takie jak lokalne grupy działania, które opracowują i wdrażają strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.
2. Państwa członkowskie mogą wspierać wdrażanie na większą skalę innowacyjnych podejść testowanych na niewielką skalę (eksperymenty społeczne) i opracowanych w ramach komponentu „Zatrudnienie i innowacje społeczne” i innych unijnych programów.
3. Innowacyjne działania i podejścia mogą być programowane w ramach dowolnych celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 ppkt (i)–(x).

4. Każde państwo członkowskie powinno przeznaczyć co najmniej jeden priorytet do celów wdrożenia ust. 1 lub 2 lub obu z nich. Maksymalna stopa współfinansowania w przypadku tych priorytetów może być zwiększona do 95 % w stosunku do alokacji maksymalnie 5 % krajowego przydziału środków z EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym na te priorytety.

Artykuł 14

Kwalifikowalność

1. Oprócz kosztów, o których mowa w art. [58] [przyszłego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów], następujące koszty nie kwalifikują się do wsparcia ogólnego z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym:

- a) zakup gruntu i nieruchomości oraz zapewnienie infrastruktury, a także
- b) zakup mebli, sprzętu i pojazdów, z wyjątkiem przypadków, w których zakup taki jest konieczny do osiągnięcia celu operacji lub wartość tych przedmiotów jest całkowicie zamortyzowana, lub ich zakup jest najbardziej opłacalną opcją.

2. Wkłady niepieniężne w formie dodatków bądź wynagrodzeń wypłacanych przez stronę trzecią uczestnikom danej operacji mogą się kwalifikować do wkładu w ramach wsparcia ogólnego z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, pod warunkiem że tego rodzaju wkłady niepieniężne są wnoszone zgodnie z przepisami krajowymi, w tym z zasadami rachunkowości, a ich wartość nie przekracza kosztów poniesionych przez stronę trzecią.

3. Dodatkowa alokacja środków o specjalnym przeznaczeniu, którą otrzymują regiony najbardziej oddalone i regiony na poziomie NUTS 2 spełniające kryteria określone w art. 2 Protokołu nr 6 do Aktu przystąpienia z 1994 r., jest wykorzystywana na wsparcie realizacji celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1.

4. Koszty bezpośrednie personelu kwalifikują się do wkładu w ramach wsparcia ogólnego z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, pod warunkiem że ich poziom nie przekracza 100 % zwykłego wynagrodzenia osób wykonujących dany zawód w państwie członkowskim według danych Eurostatu.

Artykuł 15

Wskaźniki i sprawozdawczość

1. Programy, które korzystają ze wsparcia ogólnego z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, stosują wspólne wskaźniki produktu i rezultatu, określone w załączniku 1 do niniejszego rozporządzenia, do celów monitorowania postępów w ich realizacji. Programy te mogą również stosować wskaźniki specyficzne dla programu.

2. Wartości bazowe dla wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu wynoszą zero. W stosownych przypadkach, w zależności od charakteru wspieranych operacji, łączne i ujęte ilościowo cele pośrednie i wartości docelowe dla tych wskaźników mogą zostać

określone w liczbach bezwzględnych. Zgłaszane wartości dla wskaźników produktu są wyrażane w liczbach bezwzględnych.

3. Wartości odniesienia dla wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników rezultatu, dla których określono na 2024 r. łączny ujęty ilościowo cel pośredni, a na 2029 r. łączną, ujętą ilościowo wartość docelową, ustala się w oparciu o najnowsze dostępne dane lub inne odpowiednie źródła informacji. Wartości docelowe dla wspólnych wskaźników rezultatu są ustalane w liczbach bezwzględnych lub w procentach. Wskaźniki rezultatu specyficzne dla programu i odpowiadające im wartości docelowe mogą być wyrażone w ujęciu ilościowym lub jakościowym. Zgłaszane wartości dla wspólnych wskaźników rezultatu są wyrażane w liczbach bezwzględnych.

4. Dane dotyczące wskaźników odnoszących się do uczestników są przekazywane dopiero wówczas, gdy dostępne są wszystkie dane wymagane na podstawie pkt. 1a załącznika I, dotyczące danego uczestnika.

5. W przypadku gdy dostępne są dane z rejestrów lub równoważnych źródeł, państwa członkowskie umożliwiają instytucjom zarządzającym i innym podmiotom, którym powierzono zadanie gromadzenia danych niezbędnych do monitorowania i oceny wdrażania wsparcia ogólnego z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, pozyskanie tych danych z rejestrów danych lub równoważnych źródeł, zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. c) i e) rozporządzenia (UE) 2016/679.

6. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 38 w celu zmiany wskaźników określonych w załączniku I, w przypadku gdy jest to uznane za konieczne do zapewnienia skutecznej oceny postępów w realizacji programów.

Rozdział III

Wsparcie z EFS+ na zwalczanie deprywacji materialnej

Artykuł 16

Zakres

Niniejszy rozdział ma zastosowanie do wsparcia z EFS+ na podstawie art. 4 ust. 1 ppkt (xi).

Artykuł 17

Zasady

1. Wsparcie z EFS+ na przeciwdziałanie deprywacji materialnej może być wykorzystane wyłącznie do celów wsparcia dystrybucji żywności i produktów zgodnych z przepisami Unii w dziedzinie bezpieczeństwa produktów konsumpcyjnych.

2. Państwa członkowskie i beneficjenci wybierają żywność lub podstawową pomoc materialną na podstawie obiektywnych kryteriów związanych z potrzebami osób najbardziej potrzebujących. Kryteria wyboru produktów żywnościowych, a w stosownych przypadkach

innych produktów, uwzględniają również aspekty klimatyczne i środowiskowe, w szczególności w celu ograniczenia marnotrawienia żywności. W stosownych przypadkach wyboru rodzaju produktów żywnościowych do dystrybucji dokonuje się po uwzględnieniu ich roli w równoważeniu diety osób najbardziej potrzebujących.

Żywność lub podstawowa pomoc materialna mogą być dostarczane osobom najbardziej potrzebującym bezpośrednio lub pośrednio za pomocą bonów lub kart elektronicznych, pod warunkiem że te bony lub karty mogą zostać wymienione tylko na żywność lub podstawową pomoc materialną określone w art. 2 ust. 3.

Żywność zapewniana osobom najbardziej potrzebującym może być pozyskana w wyniku użytkowania, przetwarzania lub sprzedaży produktów zbywanych zgodnie z art. 16 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, pod warunkiem że jest to opcja najkorzystniejsza pod względem ekonomicznym i że jej zastosowanie nie opóźni dostarczenia produktów żywnościowych osobom najbardziej potrzebującym.

Każda kwota pochodząca z takiej transakcji jest wykorzystywana na rzecz osób najbardziej potrzebujących, w uzupełnieniu do kwot już dostępnych w ramach programu.

3. Komisja i państwa członkowskie zapewniają, by pomoc w ramach wsparcia z EFS+ na przeciwdziałanie deprywacji materialnej świadczona była w poszanowaniu godności osób najbardziej potrzebujących i w sposób zapobiegający ich stygmatyzacji.

4. Zapewnianie żywności lub pomocy materialnej może być uzupełnione o działania polegające na kierowaniu osób do właściwych służb oraz o inne środki towarzyszące mające na celu włączenie społeczne osób najbardziej potrzebujących.

Artykuł 18

Treść priorytetu

Priorytet dotyczący wsparcia na podstawie art. 4 ust. 1 ppkt (xi) określa:

- a) rodzaj wsparcia;
- b) najważniejsze grupy, do których kierowane jest wsparcie;
- c) opis krajowych lub regionalnych systemów wsparcia.

W przypadku programów, które ograniczają się do tego rodzaju wsparcia i powiązanej z nim pomocy technicznej, priorytet obejmuje także kryteria wyboru operacji.

Artykuł 19

Kwalifikowalność operacji

1 Żywność lub podstawowa pomoc materialna dla osób najbardziej potrzebujących może być zakupiona przez beneficjenta lub w jego imieniu bądź udostępniona beneficjentowi bezpłatnie.

2. Żywność lub podstawowa pomoc materialna jest rozprowadzana bezpłatnie wśród osób najbardziej potrzebujących.

Artykuł 20

Kwalifikowalność wydatków

1. Koszty kwalifikowalne wsparcia z EFS+ na przeciwdziałanie deprywacji materialnej są następujące:

a) koszty zakupu żywności lub podstawowej pomocy materialnej, w tym koszty związane z transportem żywności lub podstawowej pomocy materialnej do beneficjentów, którzy rozprowadzają żywność lub podstawową pomoc materialną wśród odbiorców końcowych;

b) w przypadku gdy transport żywności lub podstawowej pomocy materialnej do beneficjentów, którzy rozprowadzają je wśród odbiorców końcowych nie jest objęta lit. a) – koszty ponoszone przez podmiot kupujący związane z transportem żywności lub podstawowej pomocy materialnej do magazynów lub do beneficjentów oraz koszty magazynowania w zryczałtowanej wysokości 1 % kosztów, o których mowa w lit. a), lub – w należycie uzasadnionych przypadkach – koszty faktycznie poniesione i uregulowane;

c) koszty administracyjne, koszty transportu i magazynowania ponoszone przez beneficjentów zaangażowanych w rozprowadzanie żywności lub podstawowej pomocy materialnej wśród osób najbardziej potrzebujących, w zryczałtowanej wysokości 5 % kosztów, o których mowa w lit. a), lub 5 % kosztów wartości produktów żywnościowych zbywanych zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;

d) koszty gromadzenia, transportu, magazynowania i dystrybucji darów żywnościowych i bezpośrednio związane z działaniami podnoszącymi świadomość społeczną;

e) koszty środków towarzyszących podejmowanych przez beneficjentów lub w ich imieniu, zadeklarowane przez beneficjentów, którzy rozprowadzają żywność lub podstawową pomoc materialną wśród osób najbardziej potrzebujących, w zryczałtowanej wysokości 5 % kosztów, o których mowa w lit. a).

2. Zmniejszenie kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w ust. 1 lit. a), ze względu na nieprzestrzeganie obowiązujących przepisów przez podmiot odpowiedzialny za zakup żywności lub podstawowej pomocy materialnej nie prowadzi do zmniejszenia kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w ust. 1 lit. c) i e).

3. Następujące koszty nie stanowią kosztów kwalifikowalnych:

a) odsetki od zadłużenia;

b) zapewnienie infrastruktury;

c) koszty produktów używanych.

Artykuł 21

Wskaźniki i sprawozdawczość

1. W przypadku priorytetów dotyczących deprywacji materialnej stosuje się wspólne wskaźniki produktu i rezultatu, określone w załączniku II do niniejszego rozporządzenia, w celu monitorowania postępów w realizacji. W programach tych można również stosować wskaźniki specyficzne dla programu.
2. Należy ustalić wartości odniesienia dla wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników rezultatu.
3. Do dnia 30 czerwca 2025 r. i do dnia 30 czerwca 2028 r. instytucje zarządzające zgłaszają Komisji wyniki ustrukturyzowanego badania dotyczącego odbiorców końcowych, przeprowadzonego w poprzednim roku. Badanie to opiera się na modelu określonym przez Komisję w drodze aktu wykonawczego.
4. Komisja przyjmuje akt wykonawczy określający model, który ma być stosowany do celów ustrukturyzowanego badania dotyczącego odbiorców końcowych, zgodnie z procedurą doradcą, o której mowa w art. 39 ust. 2, w celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego artykułu.
5. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 38 w celu zmiany wskaźników określonych w załączniku II, w przypadku gdy jest to uznane za konieczne do zapewnienia skutecznej oceny postępów w realizacji programów.

Artykuł 22

Audyt

Audyt operacji może objąć wszystkie etapy ich realizacji i wszystkie ogniwa łańcucha dystrybucji, z jedynym wyjątkiem kontroli odbiorców końcowych, chyba że w wyniku oceny ryzyka stwierdzi się szczególne ryzyko nieprawidłowości bądź nadużycia finansowego.

Rozdział I – Przepisy szczegółowe dotyczące komponentu „Zatrudnienie i innowacje społeczne”

Sekcja I: Przepisy ogólne

Artykuł 23

Cele operacyjne

Komponent „Zatrudnienie i innowacje społeczne” ma następujące cele operacyjne:

- a) opracowywanie wysokiej jakości wiedzy analitycznej i porównawczej w celu zapewnienia, aby polityki dążące do osiągnięcia celów szczegółowych określonych w art. 4 były oparte na solidnych podstawach merytorycznych i odpowiadały potrzebom, wyzwaniom i sytuacji w państwach stowarzyszonych;
- b) ułatwianie skutecznych i sprzyjających włączeniu społecznemu: wymiany informacji, wzajemnego uczenia się i dialogu na temat polityki w dziedzinach, o których mowa w art. 4, aby pomóc państwom stowarzyszonym w stosowaniu odpowiednich środków z zakresu polityki;
- c) wspieranie eksperymentów społecznych w dziedzinach, o których mowa w art. 4, oraz zwiększanie zdolności zainteresowanych stron w zakresie wdrażania, transferu lub zastosowania na większą skalę przetestowanych innowacji w obszarze polityki społecznej;
- d) zapewnianie specjalnych usług wsparcia na rzecz pracodawców i osób poszukujących pracy w celu rozwijania zintegrowanych europejskich rynków pracy, od przygotowania do rekrutacji po pomoc udzielaną po zatrudnieniu, aby wypełnić wolne miejsca pracy w określonych sektorach, zawodach, państwach lub regionach przygranicznych, bądź na rzecz konkretnych grup (np. osób wymagających szczególnego traktowania);
- e) wspieranie rozwoju ekosystemu rynkowego związanego z zapewnianiem mikrofinansowania na rzecz mikroprzedsiębiorstw znajdujących się w fazie rozruchu i rozwoju, w szczególności tych, które zatrudniają osoby wymagające szczególnego traktowania;
- f) wspieranie tworzenia sieci kontaktów na poziomie Unii oraz dialogu z właściwymi zainteresowanymi stronami i między nimi w dziedzinach, o których mowa w art. 4, a także przyczynianie się do zwiększenia zdolności instytucjonalnych tych zainteresowanych stron, w tym publicznych służb zatrudnienia, instytucji zabezpieczenia społecznego, instytucji mikrofinansowania oraz instytucji zapewniających finansowanie na rzecz przedsiębiorstw społecznych i gospodarki społecznej;

- g) wspieranie rozwoju przedsiębiorstw społecznych i powstania rynku inwestycji społecznych, a jednocześnie ułatwianie interakcji między sektorem publicznym i prywatnym oraz udziału fundacji i podmiotów charytatywnych w tym rynku;
- h) zapewnianie wytycznych dotyczących rozwoju infrastruktury społecznej (w tym mieszkań, opieki nad dziećmi, kształcenia i szkolenia, opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej) potrzebnej do wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych;
- i) wspieranie współpracy transnarodowej, aby przyspieszyć transfer i ułatwić upowszechnianie innowacyjnych rozwiązań, zwłaszcza w dziedzinach zatrudnienia, umiejętności i włączenia społecznego w całej Europie;
- j) wspieranie wdrażania właściwych międzynarodowych standardów społecznych i norm pracy w kontekście czerpania korzyści z globalizacji oraz zewnętrznego wymiaru polityki Unii w dziedzinach, o których mowa w art. 4.

Sekcja II – Kwalifikowalność

Artykuł 24

Działania kwalifikowalne

1. Do finansowania kwalifikują się wyłącznie działania służące realizacji celów, o których mowa w art. 3 i 4.
2. Z komponentu „Zatrudnienie i innowacje społeczne” mogą być wspierane następujące działania:
 - a) Działania analityczne, w tym dotyczące państw trzecich, w szczególności:
 - i) ankiety, badania, dane statystyczne, metodyki, klasyfikacje, mikrosymulacje, wskaźniki, wsparcie na rzecz obserwatoriów oraz benchmarki na poziomie europejskim;
 - ii) eksperymenty społeczne oceniające innowacje społeczne;
 - iii) monitorowanie i ocena transpozycji i stosowania prawa Unii.
 - b) Wdrażanie polityki, w szczególności:
 - i) partnerstwa transgraniczne i usługi wsparcia w regionach transgranicznych;
 - ii) unijny program mobilności pracowników o zasięgu obejmującym całą UE, mający na celu obsadzanie wolnych miejsc pracy w przypadkach stwierdzonych niedoborów na rynku pracy;
 - iii) wsparcie na rzecz mikrofinansowania i przedsiębiorstw społecznych, w tym przez działania łączone, takie jak asymetryczny podział ryzyka lub ograniczanie kosztów transakcji, a także wsparcie na rzecz tworzenia infrastruktury społecznej i rozwijania umiejętności;

- iv) wsparcie na rzecz współpracy i partnerstw transnarodowych celem transferu i upowszechniania innowacyjnych rozwiązań.
- c) Budowanie zdolności, w szczególności:
 - (i) sieci na poziomie Unii w dziedzinach, o których mowa w art. 4 ust. 1;
 - (ii) krajowych punktów kontaktowych zapewniających wytyczne, informacje i pomoc związane z wdrażaniem komponentu;
 - (iii) administracji państw uczestniczących, instytucji zabezpieczenia społecznego i służb zatrudnienia odpowiedzialnych za promocję mobilności pracowników, instytucji mikrofinansowania oraz instytucji zapewniających finansowanie przedsiębiorstwom społecznym lub innym podmiotom w zakresie inwestycji społecznych, a także tworzenie sieci kontaktów;
 - iv) zainteresowanych stron do celów współpracy transnarodowej.
- d) Działania w zakresie komunikacji i upowszechniania informacji, w szczególności:
 - i) wzajemne uczenie się w drodze wymiany dobrych praktyk, innowacyjnych podejść, wyników działań analitycznych, wzajemnych ocen i analiz porównawczych;
 - ii) przewodniki, raporty, materiały informacyjne i przekazy medialne dotyczące inicjatyw związanych z dziedzinami, o których mowa w art. 4 ust. 1;
 - (iii) systemy informacyjne upowszechniające podstawy merytoryczne w dziedzinach, o których mowa w art. 4 ust. 1;
 - iv) organizowanie wydarzeń, konferencji i seminariów w ramach prezydencji Rady.

Artykuł 25

Kwalifikujące się podmioty

1. Oprócz kryteriów określonych w art. [197] rozporządzenia finansowego do podmiotów zastosowanie mają następujące kryteria kwalifikowalności:

- a) podmioty prawne mające siedzibę w jednym z następujących państw:
 - (i) państwo członkowskie lub powiązany z nim kraj lub terytorium zamorskie;
 - (ii) kraj stowarzyszony;
 - (iii) państwo trzecie wymienione w programie prac na warunkach określonych w ust. 2 i 3;
- b) wszelkie podmioty prawne utworzone na mocy prawa unijnego lub wszelkie organizacje międzynarodowe.

2. Podmioty prawne mające siedzibę w państwie trzecim, które nie jest stowarzyszone z programem, mogą w drodze wyjątku kwalifikować się do uczestnictwa, jeżeli jest to niezbędne do osiągnięcia celów danego działania.

3. Podmioty prawne mające siedzibę w państwie trzecim, które nie jest stowarzyszone z programem, powinny co do zasady ponosić koszty swojego uczestnictwa.

Rozdział II – Przepisy szczegółowe dotyczące komponentu „Zdrowie”

Sekcja I: Przepisy ogólne

Artykuł 26

Cele operacyjne

1. Do finansowania kwalifikują się wyłącznie działania służące realizacji celów, o których mowa w art. 3 i 4.

2. Komponent „Zdrowie” ma następujące cele operacyjne:

- a) Poprawa gotowości, zarządzania i zdolności do reagowania w sytuacjach kryzysowych w Unii w celu ochrony obywateli przez transgranicznymi zagrożeniami zdrowia:
 - i) środki budowania zdolności w zakresie gotowości, zarządzania i reagowania w sytuacjach kryzysowych;
 - ii) reagowanie na transgraniczne zagrożenia zdrowia w sytuacjach kryzysowych;
 - (iii) wspieranie zaplecza laboratoryjnego;
 - iv) przeciwdziałanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.
- b) Wzmacnianie systemów ochrony zdrowia:
 - i) inwestowanie w promocję zdrowia i profilaktykę zdrowotną;
 - ii) wsparcie na rzecz transformacji cyfrowej w dziedzinie zdrowia i opieki;
 - ii) wsparcie na rzecz rozwijania zrównoważonego unijnego systemu informacyjnego w dziedzinie zdrowia;
 - (iii) wspieranie państw członkowskich za pomocą transferu wiedzy przydatnej w procesie reform krajowych na rzecz bardziej skutecznych, dostępnych i odpornych systemów ochrony zdrowia oraz lepszej promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,

w szczególności w odniesieniu do wyzwań wskazanych w procesie europejskiego semestru;

iv) rozwijanie i wdrażanie podejść odpowiadających na przyszłe wyzwania dla systemu ochrony zdrowia.

c) Wspieranie unijnego prawodawstwa w dziedzinie zdrowia:

i) wspieranie wdrażania prawodawstwa dotyczącego produktów leczniczych i wyrobów medycznych;

ii) wspieranie wdrażania prawodawstwa Unii dotyczącego oceny technologii medycznych;²⁶

(iii) monitorowanie i wspieranie państw członkowskich podczas wdrażania prawodawstwa w dziedzinie substancji pochodzenia ludzkiego;

iv) wspieranie wdrażania prawodawstwa dotyczącego tytoniu;

v) wspieranie wdrażania prawodawstwa Unii w dziedzinie transgranicznej opieki zdrowotnej;

vi) wspieranie działających przy Komisji: Komitetu Naukowego ds. Bezpieczeństwa Konsumentów oraz Komitetu Naukowego ds. Zagrożeń dla Zdrowia i Środowiska oraz Pojawiających się Zagrożeń.

d) Wsparcie zintegrowanych działań (np. europejskie sieci referencyjne, ocena technologii medycznych, wdrażanie najlepszych praktyk w zakresie promocji zdrowia, zapobiegania chorobom i zarządzania nimi);

i) kontynuacja wsparcia na rzecz europejskich sieci referencyjnych;

ii) wsparcie na rzecz rozwijania współpracy w zakresie oceny technologii medycznych celem przygotowania nowych zharmonizowanych przepisów;

(iii) wspieranie wdrażania najlepszych praktyk w zakresie innowacji w zdrowiu publicznym.

Sekcja II

Kwalifikowalność

Artykuł 27

Działania kwalifikowalne

²⁶ Komisja przyjęła wniosek w sprawie oceny technologii medycznych (COM(2018)51 final).

1. Do finansowania kwalifikują się wyłącznie działania służące realizacji celów, o których mowa w art. 3 i 26.

2. Z komponentu „Zdrowie” mogą być wspierane następujące działania:

- a) Działania analityczne, w szczególności:
 - i) ankiety, badania, gromadzenie danych, metodyki, klasyfikacje, mikrosymulacje, wskaźniki oraz analizy porównawcze;
 - ii) monitorowanie oraz ocena transpozycji i stosowania prawa Unii.
- b) Wdrażanie polityki, w szczególności:
 - i) współpraca i partnerstwa transgraniczne, w tym w regionach transgranicznych;
 - ii) wsparcie na rzecz współpracy i partnerstw transnarodowych celem transferu i upowszechniania innowacyjnych rozwiązań;
 - (iii) ćwiczenia gotowości w sytuacjach kryzysowych dotyczących zdrowia.
- c) Budowanie zdolności, w szczególności:
 - i) za pomocą transferu, dostosowania i zastosowania najlepszych praktyk o ugruntowanej unijnej wartości dodanej wśród państw członkowskich;
 - ii) sieci na poziomie UE w dziedzinach, o których mowa w art. 26;
 - (iii) przez wsparcie na rzecz wprowadzenia, użytkowania i konserwacji infrastruktury IT służącej do wymiany danych;
 - iv) krajowych punktów kontaktowych zapewniających wytyczne, informacje i pomoc związane z wdrażaniem programu;
 - v) zainteresowanych stron do celów współpracy transnarodowej;
 - vi) przez pomoc na rzecz współpracy z państwami trzecimi;
 - (vii) przez zakup towarów i usług w przypadku kryzysu zdrowotnego.
- d) Działania w zakresie komunikacji i upowszechniania informacji, w szczególności:
 - i) wzajemne uczenie się w drodze wymiany dobrych praktyk, innowacyjnych podejść, wyników działań analitycznych, wzajemnych ocen i analiz porównawczych;
 - ii) przewodniki, sprawozdania, materiały informacyjne i przekazy medialne dotyczące inicjatyw związanych z dziedzinami, o których mowa w art. 26;

- (iii) systemy informacyjne upowszechniające podstawy merytoryczne w dziedzinach, o których mowa w art. 26;
- iv) wydarzenia w ramach prezydencji Rady i związane z nimi działania przygotowawcze, konferencje i seminaria.

3. Działania, o których mowa w ustępie drugim, spełniają kryteria kwalifikowalności tylko wówczas, gdy sprzyjają korzyściom skali, poprawie gotowości na sytuacje kryzysowe, wprowadzaniu wskazanych najlepszych praktyk o wysokiej wartości dodanej lub mają na celu zapewnienie w stosownych przypadkach wdrożenia, egzekwowania, oceny i przeglądu przepisów Unii w dziedzinach, o których mowa w art. 26 ust. 3.

Artykuł 28

Kwalifikujące się podmioty i koszty

1. Oprócz kryteriów określonych w art. 197 rozporządzenia finansowego do podmiotów zastosowanie mają następujące kryteria kwalifikowalności:

- a) podmioty prawne mające siedzibę w jednym z następujących państw:
 - i) państwo członkowskie lub powiązany z nim kraj lub terytorium zamorskie;
 - ii) kraj stowarzyszony;
 - (iii) państwo trzecie wymienione w programie prac na warunkach określonych w ust. 3 i 4;
- b) wszelkie podmioty prawne utworzone na mocy prawa unijnego lub wszelkie organizacje międzynarodowe.

2. Osoby fizyczne nie spełniają kryteriów kwalifikowalności.

3. Podmioty prawne mające siedzibę w państwie trzecim, które nie jest stowarzyszone z programem, mogą w drodze wyjątku kwalifikować się do uczestnictwa, jeżeli jest to niezbędne do osiągnięcia celów danego działania.

4. Podmioty prawne mające siedzibę w państwie trzecim, które nie jest stowarzyszone z programem, powinny co do zasady ponosić koszty swojego uczestnictwa.

5. W wyjątkowych przypadkach, w sytuacji kryzysowej spowodowanej poważnym transgranicznym zagrożeniem zdrowia, zgodnie z definicją w decyzji 1082/2013/UE²⁷, koszty poniesione w państwach niestowarzyszonych mogą być uznane wyjątkowo za kwalifikowalne, jeżeli są należycie uzasadnione potrzebą przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się ryzyka w celu ochrony zdrowia obywateli UE.

²⁷ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1082/2013/UE z dnia 22 października 2013 r. w sprawie poważnych transgranicznych zagrożeń zdrowia oraz uchylająca decyzję nr 2119/98/WE, tekst mający znaczenie dla EOG; Dz.U. L z 2013, 293_R_0001_01

Artykuł 29

Zarządzanie

Komisja konsultuje się z organami państw członkowskich odpowiedzialnymi za zdrowie na forum Grupy Sterującej ds. Promocji Zdrowia, Profilaktyki Chorób i Zarządzania Chorobami Niezakaźnymi lub innych właściwych grup ekspertów Komisji bądź podobnymi podmiotami w sprawie planów prac komponentu „Zdrowie” oraz jego priorytetów, kierunków strategicznych i wdrażania, a także w sprawie perspektywy zdrowotnej innych polityk i mechanizmów wsparcia, aby zwiększyć ich ogólną koordynację i wartość dodaną.

Rozdział III

Wspólne przepisy mające zastosowanie do komponentów „Zatrudnienie i innowacje społeczne” oraz „Zdrowie”

Artykuł 30

Udział państw trzecich stowarzyszonych w komponentach „Zatrudnienie i innowacje społeczne” oraz „Zdrowie”

1. Udział w komponentach „Zatrudnienie i innowacje społeczne” i „Zdrowie” jest otwarty dla następujących państw stowarzyszonych:

- a) członkowie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), zgodnie z warunkami określonymi w Porozumieniu EOG;
- b) kraje przystępujące, kraje kandydujące i potencjalni kandydaci, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami ich udziału w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami ustanowionymi w porozumieniach między Unią a tymi krajami i kandydatami;
- c) państwa trzecie, zgodnie z warunkami określonymi w porozumieniu szczegółowym obejmującym uczestnictwo w tym komponentcie, o ile takie porozumienie:
 - 1) zapewnia właściwą równowagę między wkładem państwa trzeciego uczestniczącego w programach unijnych a osiąganymi przez nie korzyściami;
 - 2) określa warunki uczestnictwa w tych programach, w tym obliczenie wkładów finansowych do poszczególnych programów lub komponentów

programów i ich kosztów administracyjnych. Wkłady te stanowią dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z art. [21 ust. 5] [nowego rozporządzenia finansowego];

- 3) nie przyznaje państwu trzeciemu mocy decyzyjnej w odniesieniu do komponentu;
- 4) gwarantuje Unii prawo do zapewnienia należytego zarządzania finansami i ochrony swoich interesów finansowych.

2. Dodatkowo w komponentcie „Zdrowie” mogą też uczestniczyć kraje objęte europejską polityką sąsiedztwa, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami udziału tych krajów w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami ustanowionymi w porozumieniach między Unią a tymi krajami;

Artykuł 31

Formy finansowania unijnego i metody wdrażania

1. Komponenty „Zatrudnienie i innowacje społeczne” i „Zdrowie” mogą zapewniać finansowanie w dowolnej formie określonej w rozporządzeniu finansowym, w szczególności w formie dotacji, nagród, zamówień i dobrowolnych płatności na rzecz międzynarodowych organizacji, których Unia jest członkiem lub w pracach których uczestniczy.

2. Komponenty „Zatrudnienie i innowacje społeczne” i „Zdrowie” są wdrażane według metody zarządzania bezpośredniego przewidzianej rozporządzeniem finansowym lub według metody zarządzania pośredniego za pośrednictwem organów, o których mowa w art. [61 ust. 1 lit. c)] rozporządzenia finansowego.

Przy przyznawaniu dotacji komisja oceniająca, o której mowa w art. 150 rozporządzenia finansowego, może się składać z ekspertów zewnętrznych.

3. Działania łączone w ramach komponentu „Zatrudnienie i innowacje społeczne” realizowane są zgodnie z [rozporządzeniem InvestEU] i tytułem X rozporządzenia finansowego.

4. W ramach komponentu „Zdrowie” dotacje bezpośrednie mogą być przyznawane bez zaproszenia do składania wniosków, aby finansować działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej współfinansowane przez właściwe organy, które są odpowiedzialne za dziedzinę zdrowia w państwach członkowskich lub w państwach trzecich stowarzyszonych z programem, bądź przez podmioty sektora publicznego i podmioty pozarządowe działające indywidualnie lub jako sieć, upoważnione przez te właściwe organy.

5. W ramach komponentu „Zdrowie” dotacje bezpośrednie mogą być przyznawane bez zaproszenia do składania wniosków europejskim sieciom referencyjnym, które są zatwierdzone przez Radę państw członkowskich europejskich sieci referencyjnych przy zastosowaniu procedury określonej w decyzji wykonawczej Komisji 2014/287/UE z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie kryteriów tworzenia i oceny europejskich sieci referencyjnych i ich

członków oraz ułatwienia wymiany informacji i wiedzy specjalistycznej w odniesieniu do tworzenia i oceny takich sieci.

Artykuł 32

Program prac i koordynacja

Komponenty „Zatrudnienie i innowacje społeczne” i „Zdrowie” są wdrażane na podstawie programów prac, o których mowa w art. [108] rozporządzenia finansowego. W stosownych przypadkach programy prac określają całkowitą kwotę zarezerwowaną na działania łączone.

Komisja zwiększa efekt synergii i zapewnia efektywną koordynację między komponentem „Zdrowie” EFS+ a programem wspierania reform, w tym Narzędziem Realizacji Reform i Instrumentem Wsparcia Technicznego.

Artykuł 33

Monitorowanie i sprawozdawczość

1. Należy ustalić wskaźniki dotyczące monitorowania wdrażania komponentów i postępów w osiąganiu celów szczegółowych określonych w art. 4 oraz celów operacyjnych określonych w art. 23 i 26.

2. System sprawozdawczości dotyczącej realizacji celów zapewnia wydajne, skuteczne i terminowe gromadzenie danych na potrzeby monitorowania wdrażania komponentów programu i ich wyników. W tym celu na odbiorców środków unijnych oraz w stosownych przypadkach na państwa członkowskie nakłada się proporcjonalne wymogi dotyczące sprawozdawczości.

3. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 38 w celu uzupełnienia lub zmiany wskaźników określonych w załączniku III, w przypadku gdy jest to uznane za konieczne do zapewnienia skutecznej oceny postępów w realizacji komponentów.

Artykuł 34

Ochrona interesów finansowych Unii

W przypadku gdy państwo trzecie uczestniczy w programie na podstawie decyzji wydanej na mocy umowy międzynarodowej, państwo trzecie przyznaje właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu, Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu uprawnienia i prawa dostępu niezbędne do kompleksowego wykonywania ich odpowiednich kompetencji. W przypadku OLAF takie prawa obejmują prawa do prowadzenia dochodzeń, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, przewidzianych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 dotyczącym dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF).

Artykuł 35

Ocena

1. Oceny przeprowadza się w terminie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym.
2. Ocena śródkresowa komponentów programu może być przeprowadzona z chwilą, gdy dostępne są wystarczające informacje na temat ich wdrażania, jednak nie później niż w ciągu czterech lat od rozpoczęcia ich wdrażania.
3. Po zakończeniu okresu wdrażania, lecz nie później niż cztery lata po upływie okresu określonego w art. 5, Komisja przeprowadza ocenę końcową komponentów.
4. Komisja przekazuje wnioski z tych ocen, opatrzone własnymi komentarzami, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.

Artykuł 36

Audyty

Audyty dotyczące wykorzystania wkładu Unii przeprowadzane przez osoby lub podmioty, w tym przez osoby lub podmioty inne niż te, które zostały upoważnione przez instytucje lub organy Unii, stanowią podstawę uzyskania ogólnej pewności zgodnie z art. 127 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 37

Informacja, komunikacja i promocja

1. Odbiorcy finansowania unijnego uznają pochodzenie i zapewniają eksponowanie finansowania unijnego (w szczególności podczas promowania działań i ich wyników) przez dostarczanie spójnych i skutecznych informacji skierowanych do różnych grup odbiorców, w tym do mediów i opinii publicznej.
2. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne związane z komponentami „Zatrudnienie i innowacje społeczne” i „Zdrowie” oraz ich działaniami i wynikami. Zasoby finansowe przydzielone na komponenty „Zatrudnienie i innowacje społeczne” i „Zdrowie” przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii, o ile są one związane z celami, o których mowa w art. 4, 23 i 26.

Część IV – Przepisy końcowe

Artykuł 38

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.

2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 15 ust. 6, art. 21 ust. 5 i art. 33 ust. 3, powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 15 ust. 6, art. 21 ust. 5 i art. 33 ust. 3, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.

4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.²⁸

5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 15 ust. 6, art. 21 ust. 5 i art. 33 ust. 3 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 39

Procedura komitetowa dla komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym

1. Komisję wspomaga komitet, o którym mowa w art. [109 ust. 1] [przyszłego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów].
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

²⁸ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 13.

Artykuł 40

Komitet na mocy art. 163 TFUE

1. Komisję wspomaga komitet ustanowiony na mocy art. 163 TFUE („Komitet EFS+”).
2. Każde państwo członkowskie wyznacza jednego przedstawiciela rządu, jednego przedstawiciela organizacji związkowych, jednego przedstawiciela organizacji pracodawców i po jednym zastępcy wszystkich członków na okres do siedmiu lat. Pod nieobecność członka jego zastępca jest automatycznie uprawniony do uczestnictwa w pracach.
3. W skład Komitetu EFS+ wchodzi po jednym przedstawicielu ze wszystkich organizacji reprezentujących organizacje pracodawców i organizacje pracowników na szczeblu Unii.
4. Komitet EFS+ jest konsultowany w sprawie planowanego wykorzystania pomocy technicznej w przypadku wsparcia z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym oraz w innych kwestiach istotnych dla EFS+, które mają wpływ na wdrażanie strategii na poziomie Unii.
5. Komitet EFS+ może wydawać opinie na temat:
 - a) kwestii związanych z wkładem EFS+ we wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych, w tym zaleceń dla poszczególnych krajów i priorytetów związanych z europejskim semestrem (krajowe programy reform itp.);
 - b) kwestii dotyczących [przyszłego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów], istotnych dla EFS+;
 - c) kwestii związanych z EFS+ przekazanych Komitetowi przez Komisję, a innych niż te, o których mowa w ust. 4.

Opinie Komitetu EFS+ są przyjmowane bezwzględną większością oddanych ważnych głosów i przekazywane Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów do celów informacyjnych. Komisja informuje Komitet EFS+ o sposobie, w jaki uwzględniła jego opinie.

6. Komitet EFS+ może powoływać grupy robocze dla każdego komponentu EFS+.

Artykuł 41

Przepisy przejściowe dla EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013²⁹ lub rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014³⁰, lub wszelkie akty prawne przyjęte na ich podstawie mają nadal zastosowanie do programów i operacji wspieranych z Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w ramach okresu programowania 2014–2020.

Artykuł 42

Przepisy przejściowe dla komponentu „Zatrudnienie i innowacje społeczne” i komponentu „Zdrowie”

1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1296/2013³¹ i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 282/2014³² tracą moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r.
2. Pula środków finansowych przeznaczonych na komponent „Zatrudnienie i innowacje społeczne” i komponent „Zdrowie” może również obejmować wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne na potrzeby przejścia między EFS+ a środkami przyjętymi w ramach poprzednich programów: programu Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych oraz Programu działań Unii w dziedzinie zdrowia.
3. W razie potrzeby w budżecie obejmującym okres po 2027 r. mogą zostać zapisane środki na pokrycie wydatków przewidzianych w art. 5 ust. 6 [pomoc techniczna i administracyjna], aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2027 r.
4. Środki powracające z instrumentów finansowych ustanowionych przez program na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI 2014–2020) są inwestowane w instrumenty finansowe segmentu społecznego Funduszu InvestEU ustanowionego na mocy rozporządzenia XXX.

²⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 470).

³⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Dz.U. L 72 z 12.3.2014, s. 1).

³¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1296/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie programu Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych („EaSI”) i zmieniające decyzję nr 283/2010/UE ustanawiającą Europejski instrument mikrofinansowy na rzecz zatrudnienia i włączenia społecznego Progress (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 238).

³² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 282/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia Trzeciego Programu działań Unii w dziedzinie zdrowia (2014–2020) oraz uchylające decyzję nr 1350/2007/WE (Dz.U. L 86 z 21.3.2014, s. 1).

Artykuł 43

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

[Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego + i uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1304/2013 i (UE) nr 223/2014].

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa (*klaster programów*)

Inwestowanie w ludzi, spójność społeczna i wartości

Tytuł 07

Rozdział 07 02 – EFS+

1.3. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

☒ nowego działania

☐ nowego działania, będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego³³

☐ przedłużenia bieżącego działania

☐ połączenia lub przekształcenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania

1.4. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.4.1. *Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy*

EFS+ stanowi najważniejszy instrument UE służący inwestowaniu w ludzi i w znaczny sposób przyczynia się do bardziej socjalnej Europy, ponieważ przybliża Europę obywatelom i codziennie przynosi pomoc osobom najbardziej potrzebującym w naszym społeczeństwie. EFS+ przyczynia się zwiększenia konwergencji społeczno-gospodarczej między państwami członkowskimi, co jest warunkiem koniecznym należytego funkcjonowania UE jako stabilnej i realnej unii gospodarczej i politycznej.

Po przyjęciu rozporządzenia w sprawie EFS+ państwa członkowskie będą programować swoje przydziały środków zgodnie z wytycznymi otrzymanymi w kontekście europejskiego semestru w poprzednim roku. Nowy okres programowania rozpocznie się w dniu 1 stycznia 2021 r. i Komisja przedsięwzięła środki, aby przyspieszyć wdrożenie Funduszu na tyle, na ile to możliwe, na przykład

³³

O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

przez rezygnację z wymogu zgłoszenia Komisji wyznaczenia instytucji zarządzających, co pozwoli uniknąć opóźnień, jakie miały miejsce w okresie 2014–2020.

Realizacja według metody zarządzania bezpośredniego również rozpocznie się natychmiast po wejściu w życie programu.

- 1.4.2. *Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tego punktu „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.*

Przyczyny działania na poziomie europejskim (*ex ante*): Wartość dodana UE powstaje dzięki zapewnianiu inwestycji na rzecz obszarów i grup docelowych, których by inaczej nie realizowano, oraz dzięki rozszerzaniu zakresu istniejących działań, wspieraniu upowszechniania innowacji i zwiększaniu zdolności administracji państw członkowskich. Wiele dowodów potwierdza, że polityka UE mająca na celu wspieranie spójności społecznej i praw socjalnych nie byłaby realizowana bez uzupełniających inwestycji UE. Dzięki funduszom europejskim państwa członkowskie inwestują na rzecz obszarów, grup docelowych i reform w sposób, który nie byłby możliwy przy wyłącznie krajowym finansowaniu. Chociaż kompetencje w dziedzinie zatrudnienia i spraw społecznych spoczywają głównie na poziomie krajowym, to zważywszy na skalę i skutki wyzwań w tych dziedzinach, działania są bardziej skuteczne i efektywne, jeżeli wysiłki państw członkowskich są wspierane z poziomu UE i promuje się reformy korzystne dla poszczególnych państw i całej UE.

Oczekiwana wygenerowana unijna wartość dodana (*ex post*): Wyzwania, przed jakimi stoją europejskie gospodarki i społeczeństwa, zwłaszcza jeżeli chodzi o zatrudnienie, edukację, umiejętności i kwestie społeczne, wymagają stałych inwestycji w tych obszarach. Oczekuje się, że omawiana inicjatywa przyczyni się do wdrażania polityki UE i realizacji jej priorytetów w tych obszarach (takich jak wytyczne dotyczące polityki zatrudnienia i Europejski filar praw socjalnych), promowania najlepszych praktyk i współpracy (w celu usprawnienia procesu kształtowania polityki i zdolności do jej realizacji, ułatwienia współpracy transnarodowej) oraz wartości UE (takich jak równość i sprawiedliwość społeczna). W perspektywie długoterminowej oczekuje się, że inicjatywa przyczyni się do konwergencji społeczno-gospodarczej państw członkowskich i zwiększenia odporności europejskiej gospodarki i społeczeństwa.

- 1.4.3. *Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań*

Oceny bieżącego i poprzednich okresów programowania oraz powiązane analizy wszystkie potwierdzają skuteczność, efektywność, przydatność, wartość dodaną UE i spójność funduszy objętych niniejszym rozporządzeniem. Państwa członkowskie inwestują na rzecz obszarów, grup docelowych i reform w sposób, który nie byłby możliwy przy wyłącznie krajowym finansowaniu. W szczególności:

- W ocenach ex post EFS za lata 2000–2006 i 2007–2013 uznano inwestycje z EFS za przydatne, skuteczne i efektywne. Z czasem zwiększono zgodność EFS z polityką i priorytetami UE w ramach strategii lizbońskiej i strategii „Europa 2020” na rzecz zatrudnienia i inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Jednocześnie, EFS jako jeden z funduszy strukturalnych przyczynia się do celów Traktatu – spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej – za pomocą zwiększonej koncentracji zasobów. Przykładowo, EFS (wraz z powiązaniem finansowaniem krajowym) stanowi 70 % aktywnych środków w 11 państwach członkowskich.
- dzięki wsparciu na rzecz młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nie szkolącej się (młodzież NEET) w określonych regionach UE inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych nie tylko zwiększyła widoczność polityki w tym obszarze, ale także spowodowała zmianę w kształtowaniu polityki w szeregu państw członkowskich, wspierając ustanawianie i wdrażanie gwarancji dla młodzieży;
- wstępne wyniki oceny śródkresowej FEAD, w tym wyniki konsultacji z zainteresowanymi stronami, wskazują, że wspierane z funduszu żywność, pomoc materialna i środki włączenia społecznego przynoszą rezultaty odczuwalne przez osoby najbardziej potrzebujące, w tym osoby, które w innym razie mogłyby zostać pominięte przez zwykłą pomoc społeczną, lub osoby wymagające natychmiastowego wsparcia;
- z oceny śródkresowej EaSI wynika, że cele tego programu są wciąż aktualne, w szczególności w trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej, jaką cechują skutki kryzysu finansowego i gospodarczego, i że był on skuteczny w docieraniu do właściwych zainteresowanych stron, generowaniu rezultatów i osiągnięciu założonych celów.

Oceny i analizy wskazują jednak także szereg wyzwań, zwłaszcza dotyczących potrzeby większej spójności i efektu synergii, elastyczności, dostosowania polityki, nastawienia na wyniki i rezultaty oraz uproszczenia. Zwłaszcza struktura finansowania oraz – w większym lub mniejszym stopniu – wdrażanie funduszy powinny zostać uproszczone. Obszary, w których potrzebne są zmiany, streszczono w ocenie skutków, która towarzyszy wnioskowi ustawodawczemu.

1.4.4. *Spójność z innymi właściwymi instrumentami oraz możliwa synergia*

Celem inicjatywy jest poprawa efektu synergii i spójności EFS+ z innymi funduszami inwestującymi w rozwój kapitału ludzkiego.

Wspólny dla EFS+ i EFRR jest w szczególności wspólny spójności gospodarczej i społecznej. Koordynację między tymi programami zapewniają wspólne przepisy dotyczące zarządzania dzielonego w obszarach takich jak programowanie i zarządzanie finansowe. Programy wielofunduszowe będą nadal możliwe, aby pozwolić na zastosowanie zintegrowanych podejść w procesie programowania i wdrażania. Wspólne przepisy zapewnią także kompatybilność między EFRR, EFS+, EFRROW i EFMR.

Współpracę EFS+ i Erasmus+ bardziej aktywnie wspierać będzie zawarcie w rozporządzeniach odpowiednich przepisów, które zostaną następnie szczegółowo rozwinięte w programach prac i przewodnikach po programach.

Z EFS+ w dalszym ciągu wspierana będzie długoterminowa integracja obywateli państw trzecich, natomiast z Funduszu Azylu i Migracji pokrywane będą potrzeby krótkoterminowe.

Jako najważniejszy instrument UE do inwestowania w kapitał ludzki i umiejętności EFS+ w dalszym ciągu będzie wносił istotny wkład do rozwoju kapitału ludzkiego w dziedzinie badań naukowych i innowacji – przy zapewnieniu efektu synergii z programem „Horyzont Europa”.

1.5. Okres trwania wniosku/inicjatywy i jego wpływ finansowy

☒ Ograniczony czas trwania

- ☒ Okres trwania wniosku/inicjatywy: od 1.1.2021 r. do 31.12.2027 r.
- ☒ Okres trwania wpływu finansowego: od 2021 r. do 2027 r. w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od 2021 r. do 2030 r. w odniesieniu do środków na płatności.

☐ Nieograniczony czas trwania

- Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od RRRR r. do RRRR r., po którym następuje faza operacyjna.

1.6. Planowane tryby zarządzania³⁴

☒ Bezpośrednie zarządzanie przez Komisję

- ☒ w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii;
- ☒ przez agencje wykonawcze;

☒ Zarządzanie dzielone z państwami członkowskimi

☒ Zarządzanie pośrednie poprzez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

- ☐ państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym;
- ☒ organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (należy wyszczególnić);
- ☐ EBI oraz Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu;
- ☒ organom, o których mowa w art. 70 i 71 rozporządzenia finansowego;
- ☒ organom prawa publicznego;
- ☒ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, o ile zapewniają one odpowiednie gwarancje finansowe;
- ☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego oraz które zapewniają odpowiednie gwarancje finansowe;

³⁴ Wyjaśnienia dotyczące trybów zarządzania oraz odniesienia do rozporządzenia finansowego znajdują się na następującej stronie:

<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

- ☐ osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym.
- *W przypadku wskazania więcej niż jednego trybu należy podać dodatkowe informacje w części „Uwagi”.*

Uwagi

EFS+ będzie podzielony na dwa główne komponenty: jeden realizowany według metody zarządzania dzielonego obejmujący poprzednie programy EFS, FEAD i Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, drugi realizowany według metody zarządzania bezpośredniego i pośredniego skupiający działania poprzednich programów na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI) i programów w dziedzinie zdrowia.

Co celów wdrażania EFS+ kontynuowane będą działania we współpracy z organizacjami międzynarodowymi, takimi jak agencje ONZ, w szczególności WHO, jak również OECD i MOP.

Oprócz tego realizowane mogą być nowe działania w zakresie współpracy transnarodowej według metody zarządzania pośredniego, za pośrednictwem instytucji zarządzających EFS.

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Określić częstotliwość i warunki

W ramach zarządzania dzielonego wspólne wskaźniki produktu i rezultatu zostaną określone na poziomie programu. Organy państw członkowskich będą przekazywać Komisji drogą elektroniczną dane dotyczące wspólnych wskaźników produktu i rezultatu 6 razy w roku. Spójność tych danych będzie sprawdzana. Wiarygodność systemu gromadzenia, rejestracji i przechowywania danych do celów monitorowania, oceny, zarządzania finansami i weryfikacji zostanie poddana audytowi.

W ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego opracowane zostaną ramy realizacji celów, w oparciu o właściwe praktyki poprzednich ram EaSI i programu w dziedzinie zdrowia, aby zapewnić skuteczne i efektywne gromadzenie danych na czas.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. *Uzasadnienie dla systemu zarządzania, mechanizmów finansowania wykonania, warunków płatności i proponowanej strategii kontroli*

Projekt rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów przewiduje, że Komisja może dokonywać płatności w formie płatności zaliczkowych, płatności okresowych oraz płatności salda obrotów bieżących dla danego roku obrachunkowego. Płatności zaliczkowe są wypłacane co roku na podstawie wartości procentowych przewidzianych w rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów. Płatności okresowe oblicza się na podstawie uzgodnionych stóp współfinansowania według priorytetów uzgodnionych w programie operacyjnym. W odróżnieniu od bieżącego okresu programowania liczba wniosków o płatności zaliczkowe jest ograniczona do 4 rocznie, składanych raz na kwartał.

Projekt rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów przewiduje różne sposoby ujawniania płatności okresowych w zależności od tego, czy realizacja programu opiera się na rzeczywistych kosztach deklarowanych przez państwo członkowskie czy na uproszczonej formie kosztów, czy też spełnieniu określonych warunków.

Projekt wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (zarządzanie dzielone) opiera się na rozporządzeniu obowiązującym w okresie programowania 2014–2020. Zaproponowano w nim jednak pewne środki, których celem jest uproszczenie realizacji programów oraz ograniczenie obciążeń związanych z audytem dla państw członkowskich i beneficjentów. Środki te dotyczą z jednej strony zarządzania funduszami przez instytucję zarządzającą, która według proponowanych przepisów ma opierać kontrole zarządcze na analizie ryzyka. Z drugiej strony, pod pewnymi warunkami, instytucja zarządzająca może podjąć decyzję o zastosowaniu zwiększonych mechanizmów kontroli zgodnie z procedurami krajowymi bez uprzedniego upoważnienia przez Komisję.

Zrezygnowano też z procedury wyznaczania, co powinno przyspieszyć realizację programów.

Projekt wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów nie przewiduje instytucji certyfikującej, ale raczej zadania w zakresie rachunkowości. Jest to uzasadnione ograniczeniem administracji na poziomie krajowym.

Jeżeli chodzi o audyt deklарowanych wydatków, wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów zawiera pewne elementy, których celem jest uniknięcie wielokrotnych audytów tych samych operacji lub wydatków.

Według tych przepisów płatności okresowe będą certyfikowane Komisji po przeprowadzeniu kontroli zarządczych na próbie (opartej na analizie ryzyka) wniosków o zwrot wydatków złożonych przez beneficjentów, ale zanim przeprowadzone zostaną pogłębione kontrole na miejscu lub audyty.

Aby zmniejszyć wynikające z tego ryzyko zwrotu wydatków niekwalifikowalnych, we wniosku przewidziano szereg środków.

1) Płatności okresowe dokonywane przez Komisję nadal będą ograniczone do poziomu 90 % kwoty należnej państwom członkowskim, ponieważ do tego czasu przeprowadzona zostanie tylko część kontroli krajowych. Pozostała kwota zostanie wypłacona po rocznym rozliczeniu rachunków, kiedy instytucja zarządzająca i organ audytowy otrzymają dowody audytowe i będą miały wystarczającą pewność co do ich rzetelności. Wszelkie nieprawidłowości wykryte przez Komisję lub Europejski Trybunał Obrachunkowy po przekazaniu rocznych certyfikowanych sprawozdań finansowych przez instytucję zarządzającą lub certyfikującą może prowadzić do korekty netto.

2) Kontynuowane będzie roczne rozliczanie rachunków i roczne zamknięcie zakończonych operacji lub wydatków, co będzie tworzyć dodatkowe zachęty dla organów krajowych i regionalnych do przeprowadzania kontroli jakości w odpowiednim czasie w świetle corocznej certyfikacji rachunków dla Komisji.

Komponent „Zatrudnienie i innowacje społeczne” będzie realizowany według metody zarządzania bezpośredniego i pośredniego przy wykorzystaniu form przewidzianych w rozporządzeniu finansowym, przede wszystkim dotacji i zamówień. Zarządzanie bezpośrednio umożliwia nawiązanie bezpośrednich kontaktów z beneficjentami lub wykonawcami bezpośrednio zaangażowanymi w działania służące realizacji unijnej polityki. Komisja zapewnia w bezpośrednie monitorowanie wyników finansowanych działań. Formy płatności na potrzeby finansowanych działań będą dostosowane do ryzyka wiążącego się z transakcjami finansowymi. Aby zagwarantować skuteczność, wydajność i oszczędność kontroli przeprowadzanych przez Komisję, strategia zostanie ukierunkowana na równowagę między kontrolami *ex ante* i *ex post*.

W odniesieniu do zarządzania bezpośredniego i pośredniego audyty *ex post* będą przeprowadzane na miejscu przez audytorów zewnętrznych w odniesieniu do próby transakcji. Wybór tych transakcji będzie łączył w sobie aspekt oceny ryzyka i wyboru losowego.

2.2.2. *Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia*

Ograniczone środowisko kontroli może prowadzić do zwiększenia ryzyka błędu. Oczekuje się, że ryzyko to można ograniczyć przez zastosowanie górnego limitu zwrotu kosztów oraz doroczne rozliczanie rachunków. Prawdopodobne jest jednak, że liczba korekt na poziomie krajowym będzie wyższa, wywołując pewną frustrację w państwach członkowskich. Może ją pogłębiać fakt, że w obecnym projekcie rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów nakłada się na instytucje zarządzające obowiązek przeprowadzania kontroli opartych na analizie ryzyka raczej niż na kontroli 100 % wydatków, jak to miało miejsce w przeszłości. Wymóg ten może też być sprzeczny z obowiązującymi przepisami krajowymi, które nakładają obowiązek gruntownej weryfikacji deklarowanych kosztów (także współfinansowania krajowego). Może to być element, który nie został w wystarczający sposób uwzględniony w projekcie rozporządzenia.

Wylimowanie instytucji certyfikującej ogranicza dodatkowy filtr w zarządzaniu i kontroli poniesionych wydatków. Podczas dwóch poprzednich okresów programowania instytucje certyfikujące odgrywały ważną rolę w odsiewaniu wydatków niekwalifikowalnych i w razie potrzeby dokonywaniu dodatkowych korekt finansowych. Obecny wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów nie zmniejsza tego ryzyka.

Ograniczony proces audytowy może prowadzić do przeoczenia błędów resztowych, a więc podważać proces poświadczania wiarygodności przez Komisję. W naszej ocenie wniosek nie zmniejsza tego ryzyka, zwłaszcza że proporcjonalne rozwiązania w zakresie kontroli ograniczają także uprawnienia Komisji do audytu. Uznajemy zatem, że prawodawca akceptuje to ryzyko.

W odniesieniu do wykonania budżetu metodą zarządzania bezpośredniego i pośredniego wykonanie to koncentruje się na udzielaniu zamówień publicznych, przy czym przewidziano również szereg dotacji na konkretne działania i dla konkretnych organizacji.

Umowy w sprawie zamówienia publicznego będą podpisywane głównie w dziedzinach takich jak badania, gromadzenie danych, przeprowadzanie ocen, szkolenia, kampanie informacyjne, usługi w dziedzinie informacji i komunikacji, zarządzanie infrastrukturą itp. Wykonawcami będą głównie firmy konsultingowe i inne przedsiębiorstwa prywatne, a wśród nich wiele małych i średnich przedsiębiorstw. W komponencie „Zdrowie” uczestniczą instytuty i laboratoria, jak również główni wykonawcy.

Dotacje będą przyznawane głównie na działania wspierające organizacje pozarządowe, agencje krajowe, uniwersytety itp. Okres przewidywany na wykonanie dotowanych projektów i działań wynosi zazwyczaj od jednego do trzech lat.

Główne czynniki ryzyka są następujące:

- ryzyko nieefektywnego lub niegospodarnego wykorzystania przyznanych środków, zarówno w przypadku dotacji (złożoność zasad finansowania, zwłaszcza dla małych podmiotów gospodarczych), jak i zamówień (ograniczona liczba podmiotów

gospodarczych posiadających wymaganą wiedzę specjalistyczną, co oznacza niewystarczające możliwości porównania ofert cenowych w niektórych sektorach);

- zagrożenie dla reputacji Komisji w przypadku wykrycia nadużyć finansowych lub działalności przestępczej; systemy kontroli wewnętrznej stron trzecich dają tylko częściową pewność ze względu na dość dużą liczbę zróżnicowanych wykonawców i beneficjentów, z których każdy posiada własny system kontroli wewnętrznej, często o niewielkiej skali.

Komisja wprowadziła procedury wewnętrzne, których celem jest uwzględnianie określonych powyżej rodzajów ryzyka. Te procedury wewnętrzne są w pełni zgodne z rozporządzeniem finansowym i obejmują środki zwalczania nadużyć finansowych oraz analizy kosztów i korzyści. W tym kontekście Komisja nadal poszukuje możliwości poprawy zarządzania i uzyskania przyrostu wydajności. Najważniejsze cechy ram kontroli są następujące:

Kontrole przed i podczas realizacji projektów:

- korzystanie z wzorów umów o udzielenie dotacji i umów o świadczenie usług opracowanych w ramach Komisji. Zapewniają one szereg wzorów dokumentów dotyczących kontroli, takich jak świadectwa audytu, gwarancje finansowe, audyty na miejscu, a także inspekcje przeprowadzane przez OLAF. Przepisy regulujące kwalifikowalność kosztów są upraszczane, na przykład przez stosowanie kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych, wkładów niepowiązanych z kosztami i innych możliwości, jakie zapewnia rozporządzenie finansowe. Przyczyni się to do ograniczenia kosztów kontroli i położenia nacisku na kontrole w obszarach wysokiego ryzyka.
- każdy pracownik podpisuje kodeks dobrego postępowania administracyjnego. Pracownicy zaangażowani w procedurę selekcji lub zarządzanie umowami o udzielenie dotacji lub umowami podpisują również deklarację w sprawie braku konfliktu interesów. Pracownicy są regularnie szkoleni i korzystają z sieci w celu wymiany najlepszych praktyk.
- techniczna realizacja projektów podlega regularnym kontrolom dokumentacji na podstawie sprawozdań z postępu technicznego wykonawców i beneficjentów; dodatkowo w zależności od indywidualnego przypadku przewiduje się spotkania i wizyty na miejscu wykonawców i beneficjentów.

Kontrole po zakończeniu projektu: Audyty *ex post* są przeprowadzane w celu zweryfikowania na miejscu kwalifikowalności wniosków o zwrot kosztów. Ich celem jest zapobieganie istotnym błędom związanych z legalnością i prawidłowością transakcji finansowych oraz wykrywanie i korygowanie takich błędów. W celu osiągnięcia wysokiej skuteczności kontroli metoda wyboru beneficjentów do audytu przewiduje połączenie wyboru opartego na ocenie ryzyka z losowym doбором próby oraz w miarę możliwości zwrócenie uwagi na aspekty operacyjne w trakcie kontroli na miejscu.

2.2.3. *Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)*

Opcja wykonywania zadań w zakresie rachunkowości może pozwolić państwom członkowskim na zaoszczędzenie znacznej części z 4 % obecnych kosztów związanych z certyfikacją, ze względu na ograniczenie zadań związanych z systemami zarządzania i kontroli;

- korzystanie z uproszczonych kosztów i uproszczonej formy kosztów niezwiązanej z kosztami, co ogranicza koszty i obciążenia administracyjne na wszystkich poziomach, zarówno dla administracji, jak i beneficjentów;

- proporcjonalne rozwiązania w zakresie kontroli dotyczące kontroli zarządczych (opartych na ryzyku) i audytów;

- roczne zamknięcie, które ograniczy koszty zatrzymywania dokumentów do celów kontrolnych dla administracji publicznych i beneficjentów.

Dlatego ogółem oczekuje się, że wniosek spowoduje redystrybucję kosztów kontroli (które pozostaną na poziomie około 2 % ogółu środków finansowych objętych zarządzaniem), raczej niż ich zwiększenie lub zmniejszenie.

Biorąc pod uwagę doświadczenie z realizacji poprzednich (komponentów) programów objętych zarządzaniem bezpośrednim oraz najważniejsze cechy nowego programu, ocenia się, że ryzyko związane z realizacją tego programu pozostaje stosunkowo stabilne. Dzięki połączeniu dotacji i zamówień, kontroli *ex ante* i *ex post*, a także kontroli dokumentacji i audytów na miejscu przewidywany poziom błędu resztowego w ujęciu ilościowym powinien utrzymać się poniżej 2 %.

W przypadku zarządzania bezpośredniego i pośredniego roczne koszty proponowanego poziomu kontroli stanowią w przybliżeniu od 4 do 7 % rocznego budżetu na wydatki operacyjne. Jest to uzasadnione dużą liczbą kontrolowanych transakcji. W dziedzinach zatrudnienia, spraw społecznych i zdrowia zarządzanie bezpośrednie wymaga bowiem udzielania licznych zamówień i przyznawania wielu dotacji na działania oraz wypłacania licznych dotacji operacyjnych na rzecz organizacji pozarządowych i związków zawodowych. Ryzyko związane z tymi działaniami dotyczy zdolności (zwłaszcza) mniejszych organizacji do sprawowania skutecznej kontroli nad wydatkami.

W okresie 5 lat poziom błędu w odniesieniu do audytów na miejscu dotyczących dotacji podlegających zarządzaniu bezpośredniemu wyniósł 1,8 %, zaś ogółem, biorąc pod uwagę niski poziom ryzyka w przypadku zamówień, wynosił poniżej 1 %. Ten poziom błędu jest uważany za dopuszczalny, bowiem znajduje się poniżej progu istotności równego 2 %.

Proponowane zmiany w programie nie wpłyną na obecny sposób zarządzania środkami. Z doświadczenia wynika, że w ramach obowiązującego systemu kontroli jest możliwe zapobieganie błędom lub nieprawidłowościom lub ich wykrywanie, a w przypadku ich wystąpienia możliwa jest ich korekta. W związku z tym oczekuje się, że poziomy błędów odnotowane w ostatnich latach utrzymają się na tym samym poziomie.

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

Określić istniejące lub przewidywane środki zapobiegania i ochrony, np. ze strategii zwalczania nadużyć finansowych.

W odniesieniu do swoich działań objętych zarządzaniem bezpośrednim, pośrednim i dzielonym Komisja przyjmuje odpowiednie środki zapewniające ochronę interesów finansowych Unii Europejskiej przez stosowanie środków zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i innym nielegalnym działaniom, przez skuteczne kontrole oraz, w razie wykrycia nieprawidłowości, przez odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych a także, w stosownych przypadkach, przez skuteczne, proporcjonalne i odstraszające kary.

Komisja lub jej przedstawiciele oraz Trybunał Obrachunkowy mają uprawnienia do audytu, na podstawie dokumentacji i na miejscu, wobec wszystkich beneficjentów dotacji, wykonawców i podwykonawców, którzy otrzymują od Unii środki finansowe. OLAF uprawniony jest do przeprowadzania kontroli i inspekcji na miejscu dotyczących podmiotów gospodarczych, których bezpośrednio lub pośrednio dotyczą te środki finansowe.

Komisja stosuje również szereg środków, takich jak:

- decyzje, umowy i zamówienia w ramach realizacji programu będą wyraźnie przyznawać Komisji, w tym Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych i Trybunałowi Obrachunkowemu, uprawnienia do przeprowadzania audytów, kontroli na miejscu oraz inspekcji;

- podczas etapu oceniania zaproszenia do składania wniosków lub przetargu wnioskodawcy i oferenci są sprawdzani pod względem opublikowanych kryteriów wykluczających na podstawie deklaracji oraz za pomocą systemu wczesnego wykrywania i wykluczania;

- przepisy regulujące kwalifikowalność kosztów zostaną uproszczone zgodnie z przepisami rozporządzenia finansowego;

- regularne szkolenia dotyczące nadużyć finansowych i nieprawidłowości dla wszystkich pracowników zaangażowanych z zarządzanie umowami, a także dla audytorów i kontrolerów weryfikujące deklaracje beneficjentów na miejscu.

DG EMPL prowadzi działania w ramach strategii Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych (CAFS).

W przypadku zarządzania bezpośredniego ocenę ryzyka nadużyć finansowych (FRA) zaktualizowano w 2016 r. – procedura przyznawania dotacji składa się z kilku elementów pozwalających na wykrywanie nadużyć, takich jak powszechne stosowanie zasady dwóch par oczu, weryfikacja poprawności i przejrzystości procedur udzielania zamówień, szczegółowe procedury służące unikaniu konfliktów interesów, sprawdzanie, czy wnioskodawcy zostali wpisani na „czarną listę” zgodnie z rozporządzeniem 1605/2002, wykorzystanie narzędzi informatycznych takich jak

EDES i ARACHNE oraz zwracanie uwagi na inne „sygnały ostrzegawcze” wskazujące na potencjalne nadużycia.

W przypadku zarządzania dzielonego funduszami strukturalnymi obowiązuje bardziej szczegółowa wspólna strategia zwalczania nadużyć finansowych (JAFS) na lata 2015–2020 DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, DG ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego oraz DG ds. Gospodarki Morskiej i Rybołówstwa. W odniesieniu do funduszy strukturalnych na lata 2014-2020 obowiązuje specjalny wymóg zwalczania nadużyć finansowych zawarty w rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów (art. 125 ust. 4 lit. c). DG EMPL w ramach swoich obowiązków kontrolnych i audytowych weryfikuje, czy państwa członkowskie ustanowiły i skutecznie stosują systemy zarządzania i kontroli, które zapewniają, aby środki finansowe były wykorzystywane w sposób wydajny i prawidłowy, aby zagwarantować legalność i prawidłowość wydatków. Państwa członkowskie są zobowiązane do zgłaszania problemów za pośrednictwem systemu zarządzania nieprawidłowościami (IMS). DG EMPL śledzi działania krajowe w zakresie zwalczania nadużyć finansowych i w razie potrzeby nakłada kary za brak działań w drodze decyzji w sprawie korekty finansowej dotyczącej wsparcia z EFS przyznanego na dany program, na przykład w ramach działań następczych w stosunku do sprawozdań i zaleceń OLAF. Dodatkowo DG EMPL zapewnia wytyczne dla instytucji zarządzających, w tym narzędzie oceny ryzyka nadużyć finansowych. DG EMPL aktywnie rozpowszechnia wśród państw członkowskich narzędzie oceny ryzyka ARACHNE.

W następstwie badania przeprowadzonego przez wykonawcę zewnętrznego, które ma zostać zakończone w połowie 2018 r., zostanie przeprowadzony przegląd wspólnej strategii zwalczania nadużyć finansowych, a wkład DG EMPL do strategii Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych zostanie zaktualizowany.

Wreszcie, uzupełnieniem do środków stosowanych przez DG EMPL są środki horyzontalne, takie jak szkolenia wewnętrzne dotyczące świadomości na temat nadużyć finansowych (systemy ostrzegania) i zapobiegania nadużyciom.

3. SZACUNKOWY WPLYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Dział wieloletnich ram finansowych i proponowane nowe linie budżetowe po stronie wydatków

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
	Inwestowanie w ludzi, spójność społeczna i wartości	Zróżn. / niezróżn.	państw EFTA ³⁵	krajów kandydujących ³⁶	państw trzecich	w rozumieniu art. [21 ust. 2 lit. b)] rozporządzenia finansowego
2	07 01 xx ESF+ zarządzanie dzielone – wydatki na wsparcie	Niezróżnicowane	Tak	Tak	Nie	Nie
2	07 01 01 yy – ESF+ komponenty „Zatrudnienie i innowacje społeczne” i „Zdrowie” – wydatki na wsparcie	Niezróżnicowane	Tak	Tak	Tak	Nie
2	07 02 xx – ESF+ zarządzanie dzielone	Zróżnicowane	Nie	Nie	Nie	Nie
2	07 02 xx xx – ESF+ zarządzanie dzielone, operacyjna pomoc techniczna	Zróżnicowane	Nie	Nie	Nie	Nie
2	07 02 xz – ESF+ komponent „Zatrudnienie i innowacje społeczne”	Zróżnicowane	Tak	Tak	Tak	Nie
2	07 02 yy – ESF+ komponent „Zdrowie”	Zróżnicowane	Tak	Tak	Tak	Nie

³⁵ EFTA: Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu

³⁶ Kraje kandydujące oraz w stosownych przypadkach potencjalni kandydaci z Bałkanów Zachodnich.

3.2. Szacunkowy wpływ na wydatki

3.2.1. Synteza szacunkowego wpływu na wydatki

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych	2	Inwestowanie w ludzi, spójność społeczna i wartości
---	----------	---

OGÓŁEM			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	po 2027 r.	OGÓŁEM
07 02 xx – ESF+ zarządzanie dzielone	Środki na zobowiązania	(1)									
	Środki na płatności	(2)									
07 02 xy – ESF+ zarządzanie dzielone, operacyjna pomoc techniczna	Środki na zobowiązania	(1)									
	Środki na płatności	(2)									
07 01 xx ESF+ zarządzanie dzielone – wydatki na wsparcie	Środki na zobowiązania = środki na płatności	(3)									
07 02 xz – ESF+ komponent „Zatrudnienie i innowacje społeczne”	Środki na zobowiązania	(1)	99,444	101,493	103,583	105,714	107,889	110,106	111,771		740,000
	Środki na płatności	(2)	27,593	58,577	76,326	81,034	83,439	85,282	86,869	240,880	740,000
07 02 yy – ESF+ komponent „Zdrowie”	Środki na zobowiązania	(1)	48,547	49,659	51,793	52,950	54,130	55,334	58,237		370,650
	Środki na płatności	(2)	5,170	23,504	33,802	41,064	44,539	47,846	50,121	124,604	370,650

07 01 01 yy – ESF+ komponenty „Zatrudnienie i innowacje społeczne” i „Zdrowie” – wydatki na wsparcie ³⁷	Środki na zobowiązania = środki na płatności	(3)	9,050	9,050	9,050	9,050	9,050	9,050	9,050		63,350
OGÓŁEM środki przydzielone na program	Środki na zobowiązania	=1+3	157,041	160,202	164,426	167,714	171,069	174,490	179,058		1 174,000
	Środki na płatności	=2+3	41,813	91,131	119,178	131,148	137,028	142,178	146,040	365,484	1 174,000

Środki przydzielone na część EFS+ objętą zarządzaniem dzielonym opisano szczegółowo w ocenie skutków finansowych rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

- W przypadku komponentu „Zdrowie” realizacja programu może zostać (częściowo) powierzona agencji wykonawczej, z zastrzeżeniem wyniku analizy kosztów i korzyści oraz podjęcia powiązanych decyzji, a środki administracyjne związane z realizacją programu, w Komisji i w agencji wykonawczej, zostaną odpowiednio dostosowane.

Dział wieloletnich ram finansowych	7	„Wydatki administracyjne”
---	----------	---------------------------

Niniejszą część uzupełnia się przy użyciu „danych budżetowych o charakterze administracyjnym”, które należy najpierw wprowadzić do załącznika do oceny skutków finansowych regulacji (załącznik V do przepisów wewnętrznych), przesyłanego do DECIDE w celu konsultacji między służbami.

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

DG EMPL	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	po 2027 r.	OGÓŁEM
Zasoby ludzkie	91,207	91,207	91,207	91,207	91,207	91,207	91,207		638,448

³⁷ Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

Pozostałe wydatki administracyjne		5,073	5,073	5,073	5,073	5,073	5,073	5,073		35,514
OGÓŁEM środki na DZIAŁ 7 – DG EMPL	(Środki na zobowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)	96,280	96,280	96,280	96,280	96,280	96,280	96,280		673,962

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

DG SANTE		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	po 2027 r.	OGÓŁEM
Zasoby ludzkie		1,435	1,435	1,435	1,435	1,435	1,435	1,435		10,045
Pozostałe wydatki administracyjne		0,108	0,108	0,108	0,108	0,108	0,108	0,108		0,756
OGÓŁEM środki na DZIAŁ 7 – DG SANTE	(Środki na zobowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)	1,543	1,543	1,543	1,543	1,543	1,543	1,543		10,801

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

OGÓŁEM		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	po 2027 r.	OGÓŁEM
Zasoby ludzkie		92,642	92,642	92,642	92,642	92,642	92,642	92,642		648,493
Pozostałe wydatki administracyjne		5,181	5,181	5,181	5,181	5,181	5,181	5,181		36,270
OGÓŁEM środki na DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych	(Środki na zobowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)	97,823	97,823	97,823	97,823	97,823	97,823	97,823		684,763

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	po 2027 r.	OGÓŁEM
OGÓŁEM środki z wszystkich DZIAŁÓW wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania	254,864	258,025	262,249	265,537	268,892	272,313	276,881		1 858,763
	Środki na płatności	139,636	188,954	217,001	228,971	234,851	240,001	243,863	365,484	1 858,763

3.2.2. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych
- ☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej:

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	OGÓŁEM
-----	------	------	------	------	------	------	------	--------

DG EMPL

W odniesieniu do zasobów ludzkich wartości liczbowe podane poniżej są oparte na alokacji środków dla DG EMPL w 2018 r. (SEC(2017)528), od której odjęto kwoty związane z personelem przydzielonym do Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji objętego odrębnym wnioskiem COM(2018)XXX.

W odniesieniu do pozostałych wydatków administracyjnych poniżej przedstawiono całkowitą pulę środków, w tym wydatki związane z Europejskim Funduszem Dostosowania do Globalizacji.

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie	91,207	91,207	91,207	91,207	91,207	91,207	91,207	638,448
Pozostałe wydatki administracyjne	5,073	5,073	5,073	5,073	5,073	5,073	5,073	35,514
Suma cząstkowa DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	96,280	96,280	96,280	96,280	96,280	96,280	96,280	673,962

DG SANTE

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie	1,435	1,435	1,435	1,435	1,435	1,435	1,435	10,045
Pozostałe wydatki administracyjne	0,108	0,108	0,108	0,108	0,108	0,108	0,108	0,756
Suma cząstkowa DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	1,543	1,543	1,543	1,543	1,543	1,543	1,543	10,801

OGÓŁEM

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie	92,642	92,642	92,642	92,642	92,642	92,642	92,642	648,493
Pozostałe wydatki administracyjne	5,181	5,181	5,181	5,181	5,181	5,181	5,181	36,270

Suma częściowa DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	97,823	97,823	97,823	97,823	97,823	97,823	97,823	684,763
---	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	----------------

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	OGÓŁEM
-----	------	------	------	------	------	------	------	--------

OGÓŁEM

Poza DZIAŁEM 7³⁸ wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie								
Pozostałe wydatki administracyjne	9,050	9,050	9,050	9,050	9,050	9,050	9,050	63,350
Suma częściowa poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych	9,050	9,050	9,050	9,050	9,050	9,050	9,050	63,350

OGÓŁEM	106,873	106,873	106,873	106,873	106,873	106,873	106,873	748,113
---------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Potrzeby w zakresie środków na zasoby ludzkie i inne środki o charakterze administracyjnym zostaną pokryte z zasobów dyrekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

Środki przydzielone na część EFS+ objętą zarządzaniem dzielonym opisano szczegółowo w ocenie skutków finansowych rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

³⁸ Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

3.2.2.1. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich.
- ☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej:

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy

Rok		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)								
DG EMPL								
W centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji		599	599	599	599	599	599	599
W delegaturach		0	0	0	0	0	0	0
Badania naukowe		0	0	0	0	0	0	0
DG SANTE								
W centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji		9	9	9	9	9	9	9
W delegaturach		0	0	0	0	0	0	0
Badania naukowe		0	0	0	0	0	0	0
OGÓŁEM Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)								
W centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji		608	608	608	608	608	608	608
W delegaturach		0	0	0	0	0	0	0
Badania naukowe		0	0	0	0	0	0	0
• Personel zewnętrzny (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy: EPC) – CA, LA, SNE, INT i JED³⁹								
Dział 7								
DG EMPL								
Finansowanie z DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	- w centrali	71	71	71	71	71	71	71
	- w delegaturach	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
Finansowanie ze środków przydzielonych na program ⁴⁰	- w centrali							
	- w delegaturach	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
DG SANTE								
Finansowanie z DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	- w centrali	2	2	2	2	2	2	2
	- w delegaturach	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

³⁹ CA = personel kontraktowy; LA = personel miejscowy; SNE = oddelegowany ekspert krajowy; INT = personel tymczasowy; JED = młodszy oddelegowany ekspert.

⁴⁰ W ramach podpułapu na personel zewnętrzny ze środków operacyjnych (dawne linie „BA”).

Finansowanie ze środków przydzielonych na program ⁴¹	- w centrali	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
	- w delegaturach	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
Badania naukowe		nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
Inne (określić)		nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
OGÓŁEM Personel zewnętrzny (w EPC)		73	73	73	73	73	73	73
SUMA CAŁKOWITA		681	681	681	681	681	681	681

Potrzeby w zakresie zasobów ludzkich zostaną pokryte z zasobów dyrekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

Opis zadań do wykonania:

Urzędnicy i pracownicy zatrudnieni na czas określony	Zarządzanie programem, finanse i audyt
Personel zewnętrzny	Zarządzanie programem, finanse i audyt

⁴¹ W ramach podpułapu na personel zewnętrzny ze środków operacyjnych (dawne linie „BA”).

3.2.3. *Udział osób trzecich w finansowaniu*

Wniosek/inicjatywa:

- ☒ nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich
- ☐ przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich szacowane zgodnie z poniższymi szacunkami:

środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	OGÓŁEM
EEA/EFTA	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Kraje kandydujące	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Państwa trzecie, w tym państwa sąsiadujące	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

3.3. **Szacunkowy wpływ na dochody**

- ☒ Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody
- ☐ Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:
- ☐ wpływ na zasoby własne
- ☐ wpływ na dochody inne

Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków ☐

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Wpływ wniosku/inicjatywy ⁴²						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Artykuł ...							

W przypadku wpływu na dochody przeznaczone na określony cel należy wskazać linie budżetowe po stronie wydatków, które ten wpływ obejmie.

[...]

Pozostałe uwagi (np. metoda/wzór użyte do obliczenia wpływu na dochody albo inne informacje).

[...]

⁴²

W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.